

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Leontýna Bártová

Ochrana věřitelů při přeměnách obchodních společností

Diplomová práce

Olomouc 2019

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Ochrana věřitelů při přeměnách obchodních společností** vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Praze dne _____

_____

Leontýna Bártová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Janu Lasákovi, Ph.D., LL.M. za odborné vedení, vždy vstřícný přístup a podnětné rady k této diplomové práci.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	6
ÚVOD.....	7
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	9
1.1 Pojem přeměna obchodní společnosti.....	9
1.2 Pojem osoby zúčastněné na přeměně	11
1.3 Pojem věřitel	11
1.3.1 Věřitel jako strana závazku	12
1.3.2 Věřitel jako věřitel osoby zúčastněné na přeměně	12
1.4 Pojem jmění.....	13
1.5 Projekt přeměny	14
2 DRUHY PŘEMĚN OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	16
2.1 Fúze	17
2.1.1 Fúze sloučením	17
2.1.2 Fúze splynutím.....	18
2.2 Rozdělení.....	19
2.2.1 Rozdělení rozštěpením se vznikem nových obchodních společností	20
2.2.2 Rozdělení rozštěpením sloučením	20
2.2.3 Rozdělení odštěpením se vznikem jedné nebo více nových obch. společností.....	20
2.2.4 Rozdělení odštěpením sloučením.....	21
3 OCHRANA VĚŘITELŮ PŘI PŘEMĚNÁCH.....	22
3.1 Obecně k ochraně věřitelů	22
3.1.1 Práva věřitelů při přeměně.....	23
3.2 Obecná ochrana věřitelů na konkrétních institutech	25
3.2.1 Poskytnutí dostatečné jistoty	25
3.2.1.1 Věřitelé bez práva na poskytnutí dostatečné jistoty	27
3.2.1.2 Dostatečná jistota	28
3.2.1.3 Rozhodnutí soudu o dostatečném zajištění.....	29
3.2.2 Práva vlastníků dluhopisů	31
3.3 Zvláštní ochrana věřitelů při rozdělení	33
3.3.1 Křížové ručení	33
3.3.1.1 Dluhy.....	35
3.3.1.2 Ručení nástupnických společností	35
3.3.1.3 Ručení rozdělované společnosti	37

3.3.2	Právo na informace při rozdělení	38
4	VYUŽITÍ RELATIVNÍ NEÚČINNOSTI JAKO OCHRANY VĚŘITELŮ PŘI PŘEMĚNÁCH.....	40
4.1	Neúčinnost podle insolvenčního zákona.....	40
4.2	Neúčinnost podle občanského zákoníku.....	44
ZÁVĚR	.....	46
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	.....	50
SHRNUTÍ	.....	55
ABSTRACT.....	.....	56
KLÍČOVÁ SLOVA / KEY WORDS.....	.....	57

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

A.S.	Akciová společnost.
S.R.O.	Společnost s ručením omezeným.
V.O.S.	Veřejná obchodní společnost.
K.S.	Komanditní společnost.
ZPřem / zákon o přeměnách	Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev ve znění pozdějších předpisů.
ZOK / zákon o obchodních korporacích	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
ObčZ / občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
InsZ / insolvenční zákon	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.
ZoD / zákon o dluhopisech	Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů.
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
ZŽ	Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.
TOPO	Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.
ZOHS	Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
EU	Evropská Unie.

ÚVOD

Tato diplomová práce by měla přinést analýzu problematiky ochrany věřitelů při vnitrostátních přeměnách obchodních společností v souladu s aktuální právní úpravou, přičemž z důvodu rozsahu práce je zaměřena pouze na fúzi a rozdělení kapitálových společností, kterými jsou dle zákona o obchodních korporacích akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. Na vybraných institutech provedu analýzu rozsahu ochrany věřitelů poskytované právními předpisy, a to i v kontextu aktuální judikatury. Cílem práce je tedy zhodnocení (ne)dostatečnosti ochrany věřitelů při přeměnách a návrh možné modifikace stávající právní úpravy.

Pro tuto práci jsem si položila několik výzkumných otázek, na které hledám odpovědi. Zajímá mě, jaký je rozsah a jaké jsou limity ochrany věřitele při přeměnách obchodních společností, jaká jsou zde rizika pro věřitele, zda se může věřitel bránit proti přeměně obchodní společnosti a jestli jsou zde nějaké rozdíly mezi ochranou poskytovanou pro fúze a pro rozdělení. Pro rozebrání této problematiky jsem si vybrala několik institutů, k jejichž analýze přistupuji ve druhé části této práce, a to ve dvou samostatných kapitolách, k nimž náleží čtyři větší podkapitoly a deset menších podkapitol. Konkrétně jde o poskytnutí dostatečné jistoty, využitelnosti odpůrcí žaloby, limity v rámci křížového ručení a nastínění práv vlastníků dluhopisů. Při poskytnutí dostatečné jistoty mě zajímá, co se dostatečnou jistotou myslí, jak lze definovat zhoršení dobytosti pohledávky, co se myslí nesplatnou pohledávkou a jak vypadá případné rozhodnutí soudu o dostatečném zajištění. U odpůrcí žaloby se věnuji možnosti samotné aplikace tohoto institutu v rámci přeměn, neboť zákon o přeměnách tento institut neupravuje a zabývá se pouze neplatností přeměny, a pokouším se tento institut rozebrat na judikatuře v rámci insolvenčního řízení. V případě limitů křížového ručení se zabývám otázkou, na které dluhy se ručení vztahuje, do jaké výše a jak zde přichází v úvahu nevyloučená aplikace § 35 až 40 zákona o přeměnách. Při nastínění práv vlastníků dluhopisů se pokusím zjistit, zda jsou vůči ostatním věřitelům ve výhodnějším postavení.

V první části této práce se věnuji vymezení hlavních pojmů, které v diplomové práci používám a které je nezbytné správně vymežit a jednotlivým druhům přeměn kapitálových společností. Druhá část diplomové práce je zaměřena již na konkrétní výzkumné otázky, ke kterým provádím analýzu metodou rešerše odborné literatury a judikatury a poukazuji tak na úskalí současné české právní úpravy. Je však třeba podotknout, že tematika přeměn není v českém právu bohatá na odbornou literaturu a ani na judikaturu, proto vycházím velmi často

pouze z textu zákona. Ochrana věřitelů při přeměně jako taková je zpracována pouze několika málo autory, a to však jen velmi omezeně a krátce, problematické také je, že z této množiny je mnoho děl publikovaných ještě s ohledem na starý obchodní zákoník, občanský zákoník a vůbec na starou úpravu zákona o přeměnách. K aktuální právní úpravě ochrany věřitelů je tak velmi málo odborné literatury. Poměrně průlomovým je tak nový komentář k zákonu o přeměnách z letošního roku, se kterým pracuji zejména v druhé části této práce. Judikatura je velmi omezená, v posledních letech se však objevil velmi zajímavý spor v rámci insolvenčního řízení (odpůrcí žaloby), který popisuji ve druhé části práce a který by v konečném důsledku mohl vymezit skutečné mantinely krácení věřitelů, neboť tak doposud nikdo neučinil. Při analýze některých institutů používám jak jazykový výklad, tak subjektivně historický výklad například prostřednictvím důvodových zpráv a předchozí právní úpravy za současné aplikace objektivně teleologického výkladu, v rámci něhož se snažím o nalezení a udržení *ratio legis*, stejně tak se snažím brát ohled na samotnou systematiku zákona a provázanost s právním řádem jako celkem, dále na některých místech aplikuji analogii zákona a teleologickou redukci.

V závěru diplomové práce hodnotím rozsah ochrany věřitelů s ohledem na rozebrané instituty a výzkumné otázky a snažím se navrhnout možnou modifikaci stávající právní úpravy.

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Vzhledem k tomu, že má tato práce poměrně široký rozsah a obsahuje mnoho pojmů a vychází z různých právních úprav, je nezbytné si definovat základní pojmy a právní úpravy k nim náležející pro lepší orientaci a uchopení celé práce. Níže proto vysvětluji základní rozdíly chápání ve světle právní úpravy ZOK, ObčZ a ZPřem a předkládám stručný přehled základních institutů, kterými se v této práci zabývám. Za důležitou informaci pro chápání této práce také pokládám fakt, že tuto práci zpracovávám se zaměřením na stránku právní, nikoli ekonomickou, resp. nikoli na ekonomické pojetí a důsledky přeměn.

1.1 Pojem přeměna obchodní společnosti

Přeměnou obchodních společností by se obecně dal nazvat určitý proces, v jehož rámci dochází jak k právním, tak k ekonomickým změnám. V procesu přeměny dochází ke změně v podnikatelské a vlastnické struktuře společností, přičemž právně ekonomickou podstatou je přechod jmění zanikající obchodní společnosti na nástupnickou společnost, kdy se tato nástupnická společnost stává právním nástupcem zaniklé společnosti.¹ Přeměna však může sloužit také jako nástroj upravující kapitálovou účast společníků obchodní společnosti a může tak vést např. ke změně struktury společníků obchodní společnosti, ke změně výše jejich podílů nebo ke změně výše základního kapitálu.² Přeměna jako taková je většinou zvolena managementem společnosti, který jí sleduje určitý pozitivní přínos v oblasti podnikání. Pozitivním konečným přínosem je předně dosažení vyššího zisku. Přeměny samozřejmě mohou mít i negativní dopad v okamžicích, kdy kupříkladu selže na trhu nově vzniklá společnost z různých ekonomických důvodů.

Během přeměny může dojít k zániku existující společnosti anebo k přechodu části jejího jmění na jiného právního nástupce, nikdy však nedochází ke zrušení společnosti s likvidací, neboť vždy existuje nástupnický subjekt.³

Pojem „přeměna“ tak, jak jej užívají české právní předpisy, není zcela určitě definován a je primárně vymezen výčtem operací, které pod něj spadají.⁴ Zákon o přeměnách uvádí

---

¹ ŠEDOVÁ, Jindřiška. In: ROZEHNAL, Aleš a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, s. 206.

² CHALUPA, Ivan, David REITERMAN a Václav HOLÝ. *Obchodní korporace: přeměny a obchodní rejstřík: základy soukromého práva VI*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016, s. 1-5.

³ *Tamtéž*.

⁴ *Tamtéž*.

taxativní výčet těchto operací ve svém ustanovení § 1, odst. 2, přičemž se přeměnami obchodních společností a družstev rozumí následující operace:

- fúze společnosti nebo družstva;
- rozdělení společnosti nebo družstva;
- převod jmění na společníka;
- změna právní formy; a
- přeshraniční přemístění sídla.

K výše uvedenému ustanovení § 1 ZPřem je třeba dále uvést, že odst. 1 při použití pojmů obchodní společnost a družstvo odkazuje, nikoli však výslovně, na pojetí dle § 1 ZOK, když těmito obchodními korporacemi myslí výhradně na české obchodní společnosti a družstva.⁵ Pro účely této práce se však budu zabývat pouze právní úpravou týkající se kapitálových společností, a to společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti.

Chápání pojmu „přeměna“ je dle ZPřem a ObčZ odlišné, neboť ObčZ nezná některé operace z taxativního výčtu, jak jsou výše uvedené dle Zákona o přeměnách. Konkrétně převod jmění na společníka a přemístění sídla není dle ObčZ přeměnou. Tedy pojmy „přeměna právnické osoby“, jak je uvedeno v ObčZ, a „přeměna obchodní korporace“, jak je uvedeno v ZPřem, nejsou s ohledem na výše uvedené zcela totožné instituty.⁶ Pro účely této diplomové práce však nejsou vzaty v potaz přeměny ve formě převodu jmění na společníka, změny právní formy a přeshraničního přemístění sídla. Pro přehlednost uvádím, že ObčZ pracuje dle ustanovení § 174 v rámci přeměn s následujícími operacemi:

- fúze právnické osoby;
- rozdělení právnické osoby; a
- změna právní formy právnické osoby.

Pokud jde o prameny právní úpravy přeměn, je třeba uvést primárně zákon o přeměnách, jakožto stěžejní právní úpravu, a dále také ustanovení ZOK a ObčZ, přičemž žádný z těchto zdrojů není stanoven jako právní úprava s předností před ostatními. Subsidiární použití ZOK a ObčZ je pak zakotveno v ustanovení § 1 odst. 3 ZPřem.⁷ Dalšími prameny práva, se kterými

---

⁵ ŠEDOVÁ, Jindřiška. In: ROZEHNAL, Aleš a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, s. 210.

⁶ CHALUPA: *Obchodní korporace: přeměny a ...*, s. 2.

⁷ CHALUPA: *Obchodní korporace: přeměny a ...*, s. 4.

se v rámci přeměn setkáme, jsou také zákony upravující daně, zejména pak zákon České národní rady o daních z příjmů (ZDP), předpisy upravující účetnictví, veřejné rejstříky a v neposlední řadě také zákon o ochraně hospodářské soutěže (ZOHS). Tento výčet pramenů však není taxativní, neboť v průběhu přeměny dochází k různorodým skutečnostem, které jsou upraveny dalšími právními předpisy.

1.2 Pojem osoby zúčastněné na přeměně

Dalším termínem, který bych ráda v této kapitole vymezila, jsou osoby zúčastněné na přeměně. Tyto osoby zákon o přeměnách konkretizuje v ustanovení § 3, odst. 3, dle kterého, s ohledem na typ přeměny (níže uvádím výčet vztahující se pouze k této práci pro úpravu fúze a rozdělení společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti), se osobou zúčastněnou na přeměně rozumí „*zúčastněná společnost při fúzi nebo rozdělení*“. Jde tedy o osoby, které jsou přímo účastny na přeměně a kterých se celá přeměna přímo týká. Je však třeba pečlivě rozlišovat, kdy je společnost skutečně zúčastněná, neboť pakliže na konci celého procesu přeměny dochází ke vzniku zcela nové společnosti (například fúze splynutím), není tato nově vzniklá společnost zúčastněnou společností. Naopak v případě fúze sloučením jsou zúčastněnými osobami jak společnosti zanikající, tak společnosti nástupnické (neboť nástupnické společnosti existovaly od počátku, nedošlo tedy k jejich novému založení a vzniku). Úpravu zúčastněných osob při fúzi obsahuje ustanovení § 63 ZPřem, při rozdělení pak ustanovení § 245 ZPřem.

1.3 Pojem věřitel

Vzhledem k tomu, že v důsledku přeměny, myšleno fúzi a rozdělení, dochází k přechodu alespoň části jmění⁸ na nástupnické společnosti a zároveň dochází v některých případech k zániku zúčastněných osob společně se vstupem do právního postavení těchto zanikajících osob, je třeba objasnit proces tohoto přechodu a jeho účinky ve věřitelské sféře. Mezi základní principy právní úpravy přeměn proto patří i princip ochrany práv třetích osob.⁹ V rámci této práce se budu zabývat ochranou věřitelů, jakožto třetích osob, které nejsou společníky nebo členy osob zúčastněných na přeměně, a to při fúzi nebo rozdělení kapitálových společností. Pro správné uchopení celé práce je proto nezbytné základně vymezit pojem „věřitelé“, a to jak z pohledu úpravy ObčZ, tak i z pohledu zákona o přeměnách.

---

⁸ Jméno osoby dle § 495 ObčZ tvoří souhrn jejího majetku (souhrn všeho, co osobě patří) a jejích dluhů.

⁹ DVORÁK, Tomáš. *Přeměny obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 9.

1.3.1 Věřitel jako strana závazku

Věřitelem se dle ObčZ obecně rozumí strana závazku, jakožto subjekt oprávněný vůči dlužníku, jakožto subjektu povinnému¹⁰. Obsahem závazku jsou, mimo jiné, pohledávka a dluh, které mají vždy majetkovou povahu¹¹ - musí mít svou cenu a být penězi ocenitelné. Majetková povaha závazku však může vyplývat i z charakteru subjektů.¹² Obsahem závazku jsou však i práva a povinnosti související s pohledávkou a taktéž práva, která souvisí s existencí závazku jako celku.¹³ Závazky mohou být jak jednoduché, kdy vstupuje každá ze stran pouze do jednoho postavení, tak složité, kdy má strana jak postavení věřitele, tak dlužníka.¹⁴ Pohledávka, která pak tvoří obsah závazku, je věcí nehmotnou a používá tak absolutní ochranu jako jiné věci.¹⁵

V rámci přeměn dochází ke změně v osobě dlužníka bez souhlasu věřitele.¹⁶ S ohledem na tuto skutečnost a právní povahu přeměn se domnívám, že je v tomto případě vyloučena aplikace právní úpravy ObčZ, a to co do převzetí dluhu dle ustanovení § 1888 a § 1889 ObčZ, jež je možné pouze se souhlasem věřitele, i přesto tato ustanovení však, dle mého názoru, hrají velkou roli pro úspěšné uchopení problematiky přechodu jmění a jeho rozsahu, resp. rozsahu ochrany věřitele na konkrétní složky jmění.

1.3.2 Věřitel jako věřitel osoby zúčastněné na přeměně

V právní úpravě ZPřem se na mnoha místech objevují ustanovení upravující ochranu věřitelů, a to zejména v ustanoveních § 35 - § 44 (obecně), § 59u - § 59w (přeshraniční přeměny), § 257 - § 264 (v případě rozdělení). Z ustanovení § 35 a násl. ZPřem vyplývá, že těmito osobami se rozumí věřitelé zúčastněných osob na přeměně.

Určitou speciální skupinou těchto věřitelů jsou pak (i) zástavní věřitelé, kteří mají v zástavě podíly vydané obchodní společností zúčastněnou na přeměně, a (ii) vlastníci dluhopisů emitovaných osobou zúčastněnou na přeměně.¹⁷

Na závěr této podkapitoly je třeba uvést ještě speciální ochranu věřitelů při rozdělování obchodních společností. Zákonodárce zde myslel na možnou nepřehlednost v určení rozsahu jmění přecházejícího na tu kterou společnost, a pro tento případ zavedl (i) možnost vyžadovat

---

¹⁰ § 1721 ObčZ.

¹¹ Viz § 1722 ObčZ.

¹² HULMÁK, Milan. § 1721. In: HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1 - 6.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ JOSKOVÁ, Lucie. *Fúze - právo, účetnictví a daně: praktická příručka pro realizaci vnitrostátních fúzí společností s ručením omezeným a akciových společností*. Praha: Linde, 2012, s. 23.

¹⁷ CHALUPA: *Obchodní korporace: přeměny a ...*, s. 78.

splnění dluhu na kterékoli nástupnické společnosti (§ 264 ZPřem), (ii) institut křížového ručení (§ 257 a § 258 Zpřem), a (iii) zvláštní pravidla o přechodu jmění (§ 261 ZPřem). Ručení je dle ObčZ jedním ze základních institutů zajištění dluhu. Křížovým ručením se v tomto případě myslí zákonné ručení, a to ručení (i) nástupnické obchodní společnosti, a (ii) rozdělované obchodní společnosti – k těmto typům blíže v následujících kapitolách.

1.4 Pojem jmění

Jak již bylo výše několikrát zmíněno, v rámci přeměn dochází k přechodu jmění zanikající nebo rozdělované obchodní společnosti, resp. všech zanikajících obchodních společností, na nástupnickou obchodní společnost, resp. všechny nástupnické obchodní společnosti, vždy *ex lege*.¹⁸ Vymezit správně pojem jmění a jeho jednotlivé složky a zároveň jej úspěšně vyložit v souladu se ZPřem, je základním krokem k tomu, abychom pochopili, který majetek a jaké dluhy požívají v rámci přeměny ochranu a do jaké míry. ZPřem totiž pracuje s různými instituty, na které vztahuje ochranu věřitele, jako příklad lze uvést již výše zmíněné ručení. V zákoně o přeměnách se tak setkáváme s různými pojmy, jako je například pohledávka, nesplacená pohledávka, dluh, majetek, jmění. Jako drobnou poznámku bych ještě ráda uvedla, že je třeba všechny pojmy, které jsou uvedeny například ve starších komentářích a různých monografiích, jakož i v judikatuře, vykládat s ohledem na tu kterou právní úpravu a jí příslušný význam pojmů.

Ustanovení § 495 ObčZ uvádí, že „*Souhrn všeho, co osobě patří, tvoří její majetek. Jmění osoby tvoří souhrn jejího majetku a jejích dluhů.*“ Rozdíl mezi jměním a majetkem tak spočívá v tom, že majetkem rozumíme soubor aktiv, kdežto do jmění vstupují i dluhy, a tedy pasiva. Jmění tak může mít i zápornou hodnotu.¹⁹ V rámci fúze a rozdělení je třeba ocenit jmění kapitálových společností posudkem znalce § 73 a § 254 ZPřem, to však neplatí bez výjimky. Rozsah jmění pak může hrát významnou roli například při již zmíněném ručení v případě přechodu dluhů při rozdělení (§ 257 ZPřem). Zmíněné ustanovení obsahuje pojem dluhy, přičemž zde konkrétně narážím na důležitost výkladu tohoto pojmu, protože vyvstává otázka, o jaké „*dluhy*“ jde.

Osoba, která má tedy povinnost plnit dluh je nově nástupnická společnost. Starý komentář²⁰ k výše uvedenému ustanovení § 257 ZPřem uvádí, že „*Ručení dle § 257 se tak*

¹⁸ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních ...*, s. 8.

¹⁹ KOUKAL, Pavel. Komentář k § 495. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1750.

²⁰ ZÍDEK, Aleš. Komentář k § 257. In: KUHN, Petr a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 773.

vztahuje pouze na dluhy (závazky), které existují ke dni zápisu rozdělení do obchodního rejstříku, a nikoli na dluhy vzniklé nástupnickým obchodním společností či ... rozdělované obchodní společnosti ... až po zápisu rozdělení do obchodního rejstříku.“

Domnívám se, že zdůvodnění uvedení „dluhů (závazků)“ jak je doslovně uvedeno v komentáři, pramení ze změny úpravy v ObčZ, neboť ve staré právní úpravě byl jménem „soubor majetku a závazků“, aktuální ObčZ však používá „soubor majetku a dluhů“.²¹ Jak již bylo zmíněno, tak obsahem závazku je pohledávka věřitele, které odpovídá dluh dlužníka, jako povinnost uspokojit právo věřitele splněním, přičemž v případě složitých závazků je postavení obou stran dvojí. Dluhem se tak rozumí povinnost dlužníka, ať už je takový dluh splatný nebo nikoli.²² Nejnovější komentář k výše zmiňovanému ustanovení § 257 ZPřem dále upřesňuje, že „vždy jde o dluhy existující ke dni zápisu rozdělení do obchodního rejstříku, nikoli o dluhy vzniklé po tomto datu.“²³

1.5 Projekt přeměny

K přeměně dochází vždy na základě písemného projektu přeměny, jenž je vyhotoven osobami zúčastněnými na přeměně nebo správní radou, jak stanovuje ZPřem v ustanovení § 14 a násl. Projekt přeměny je právním jednáním²⁴ dle § 545 ObčZ a v naprosté většině smlouvou, jejíž strany jsou vymezeny v závislosti na druhu přeměny.²⁵ ZPřem v § 15 pak předepisuje základní náležitosti: projekt přeměny musí být schválen příslušnými orgány osob zúčastněných na přeměně, musí obsahovat zákonem požadované údaje (v závislosti na druhu přeměny), být schválen ve znění, v jakém byl zveřejněn nebo uveřejněn. V posledním odstavci pak uvádí podmínky, za kterých je třeba projekt přeměny vyhotovit ve formě notářského zápisu.

Projekt je uložen do sbírky listin u příslušného soudu, který vede obchodní rejstřík a o takovém uložení je zveřejněno oznámení²⁶, nebo je uveřejněn způsobem umožňujícím dálkový přístup tak, aby byl jednoduše dostupný po dobu alespoň jednoho měsíce přede dnem, kdy má být přeměna schválena a až do doby 1 měsíce po schválení nebo neschválení.²⁷

²¹ KOUKAL, Pavel. Komentář k § 495. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1750.

²² DVOŘÁK, Bohumil. Komentář k § 1888. In: HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 760.

²³ ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_257>.

²⁴ K problematice projektu přeměny a právnímu jednání blíže v kapitole 4 této práce.

²⁵ DVOŘÁK: Přeměny obchodních ..., s. 27.

²⁶ § 33 ZPřem.

²⁷ § 33a ZPřem.

Za zveřejnění projektu přeměny odpovídá statutární orgán zúčastněné osoby společně a nerozdílně s touto zúčastněnou osobou.²⁸

---

²⁸ § 33c ZPřem.

2 DRUHY PŘEMĚN OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

K rozhodnutí o přeměně společnosti a jejím způsobu dochází na základě rozhodnutí vlastníků zúčastněných osob a jejich managementu. Při rozhodování by měla být zohledněna motivace a cíle, s nimiž k té které přeměně přistupují. Za vhodnost a odůvodněnost zvolené varianty přeměny pak odpovídají statutární orgány těchto zúčastněných společností (osob).²⁹

Pro přeměny jsou společné hlavní principy, na nichž jednotlivé druhy přeměn stojí. Těmito principy jsou:

- princip univerzální sukcese nebo princip plné kontinuity právní osobnosti transformující se obchodní společnosti;
- princip ochrany práv společníků nebo členů všech osob zúčastněných při přeměně;
- princip ochrany práv věřitelů všech zúčastněných osob na přeměně; a
- princip ochrany práv dlužníků všech zúčastněných osob na přeměně.³⁰

Jak již bylo několikrát zmíněno, v rámci této práce se zabývám pouze fúzí a rozdělením obchodních společností. Fúze se dle části druhé Zákona o přeměnách dále dělí na (i) fúzi sloučením, a (ii) fúzi splynutím.

Základním kritériem pro odlišení fúze sloučením a fúze splynutím je skutečnost, že v případě sloučení nevzniká žádná nová společnost, ale vždy dojde k zániku alespoň jedné společnosti, kdežto v případě splynutí vzniká zcela nová společnost, která obsahuje jmění zanikajících společností, resp. společností, které do ní „splynuly“.

Při rozdělení dochází k oddělení části právní subjektivity (právní osobnosti) rozdělované právnické osoby, a tedy coby konsekvence rozdělení též k přechodu práv a povinností odpovídajících této části právní subjektivity (osobnosti).³¹ Zákon o přeměnách rozlišuje dvě základní formy rozdělení, které se dále dělí podle toho, na jaké společnosti přechází jmění rozdělované společnosti. Těmito dvěma základními formami dle § 243 ZPřem je (i) rozštěpení, a (ii) odštěpení.

---

²⁹ ŠEDO VÁ, Jindřiška. In: ROZEHNAL, Aleš. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, s. 211.

³⁰ *Tamtéž*.

³¹ RUBAN, Radek. § 179. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 934.

V obou těchto typech přeměn je povolena tzv. křížová přeměna, resp. je zákonem umožněno, aby došlo k fúzi nebo rozdělení mezi kapitálovými společnostmi s rozdílnou právní formou.

2.1 Fúze

Fúze je jedna z druhů přeměn obchodních společností. Často se můžeme setkávat i s pojmem akvizice, kterým je tento proces označován z ekonomického pohledu.³² Při fúzi dochází ke spojování obchodních společností, přičemž dochází vždy k zániku a zrušení bez likvidace alespoň jedné společnosti. Fúze má dle české právní úpravy dvě formy a rozdíl mezi těmito dvěma formami je dán rozdílem v některých právních účincích těchto forem.³³

V důsledku fúze dochází ke sloučení či splynutí právní subjektivity (právní osobnosti) několika právnických osob, a tedy coby konsekvence splynutí či sloučení též k přechodu veškerých cedovatelných práv a povinností zanikajících právnických osob na osobu nástupnickou.³⁴ K právním účinkům fúze dochází zápisem do obchodního rejstříku, k účetním účinkům dochází k rozhodnému dni³⁵, který je stanoven v projektu přeměny, resp. v projektu fúze.

2.1.1 Fúze sloučením

Ustanovení § 61, odst. 1 ZPřem uvádí, že „*Fúzí sloučením dochází k zániku společnosti ... nebo více společností ... a přechodu jmění zanikající společnosti ... na nástupnickou společnost ...; nástupnická společnost ... vstupuje do právního postavení zanikající společnosti ..., nestanoví-li zvláštní zákon něco jiného.*“ Právními účinky jsou dle komentáře³⁶ tak v souladu s tímto ustanovením:

- zánik jedné nebo více společností;

---

³² SEDLÁČEK, Jaroslav. Účetnictví přeměn obchodních korporací. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, s. 48 s.

³³ DVOŘÁK: Přeměny obchodních ..., s. 159.

³⁴ RUBAN, Radek. Komentář k § 178. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 929.

³⁵ Velmi jednoduše řečeno lze rozhodný den označit jako hranici, od které se nástupnická společnost považuje z účetního hlediska za společnost zanikající. ObčZ v ustanovení § 176 uvádí, že „Při přeměně musí být stanoven rozhodný den, od něhož se jednání zanikající právnické osoby považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněné na účet nástupnické právnické osoby.“ Ke dni předcházejícímu rozhodnému dni se pak uzavírá účetnictví zanikající společnosti, nebo, v případě přeměny rozdělení odštěpením, musí být sestavena konečná účetní závěrka. Rozhodný den je dále upraven i v obecné části ZPřem v ustanovení § 10, kde jsou stanoveny další podmínky, zejména pak podmínka, že rozhodný den nemůže předcházet o více než 12 měsíců den, v němž bude podán návrh na zápis přeměny do obchodního rejstříku.

³⁶ BÍLÁ, Irena. Komentář k § 61. In: KUHN, Petr a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 218.

- přechod jmění;
- přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů.³⁷

A dle dalších ustanovení také:

- společníci zanikajících společností se stávají společníky nástupnické nebo nástupnických společností, pokud není zákonem stanoveno jinak;³⁸
- dochází k přechodu zástavních práv, a to jak k akciím zanikající společnosti, tak k obchodnímu podílu společnosti s ručením omezeným na akcie nebo obchodní podíly nástupnických společností (blíže § 40 až 42 a § 44).³⁹

Za fúzi se dle ZPřem považuje také situace, kdy dochází ke sloučení zanikající kapitálové společnosti s nástupnickou kapitálovou společností, která je jejím jediným společníkem. Taková fúze je v literatuře⁴⁰ také označovaná jako Upstream Merger.

Zúčastněnými osobami jsou zanikající i nástupnická společnost, a to vzhledem k tomu, že nástupnická společnost je již společnost existující, nikoli vznikající v důsledku fúze.

Nástupnická společnost je v tomto případě univerzálním právním nástupcem zanikající nebo zanikajících společností. Právní literatura není však zcela jednotná v tom, zda dochází automaticky i k přechodu veškerých veřejnoprávních práv a povinností nebo nikoli. Dvořák⁴¹ zaujímá výklad, že přecházejí jak práva a povinnosti ze vztahů veřejnoprávních, tak soukromoprávních. Chalupa⁴² pak zase stanovisko, že jde o „*sukcesi do soukromoprávních práv a povinností a veřejnoprávní práva a povinnosti včetně deliktní odpovědnosti přecházejí pouze v případě, že tak stanoví zvláštní právní předpis*“, zejména pak SŘ, TOPO, ZOHS, ŽZ.

2.1.2 Fúze splynutím

Fúze splynutím se od fúze sloučení liší v tom, že při tomto druhu fúze dochází k zániku dvou či více společností a přechodu jmění na tím vzniklou, novou, společnost. I v tomto případě jde o univerzální sukcesi. Právní účinky jsou tak totožné jako u fúze sloučením, přičemž navíc je zde vznik nové společnosti.

³⁷ § 178, odst. 1 ObčZ, převod činnosti zaměstnavatele.

³⁸ Viz § 64 odst. 1 ZPřem.

³⁹ BÍLÁ: *Zákon o přeměnách ...*, s. 218.

⁴⁰ CHALUPA: *Obchodní korporace: přeměny a ...*, s. 7.

⁴¹ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních ...*, s. 161.

⁴² CHALUPA: *Obchodní korporace: přeměny a ...*, s. 10.

Zúčastněnými osobami jsou v tomto případě pouze zanikající společnosti, vzhledem k tomu, že v důsledku fúze dochází k založení a vzniku společnosti nové, jakožto společnosti nástupnické. Zakladateli této nové společnosti jsou tak společnosti zanikající.

2.2 Rozdělení

Rozdělení je dalším druhem přeměny obchodní společnosti, při kterém, v závislosti na formě rozdělení, dochází buď k zániku rozdělované společnosti, přičemž jmění této zanikající společnosti přechází na více společností, nebo k přechodu části jmění rozdělované společnosti na více společností bez zániku rozdělované společnosti. Právní úprava rozdělení je obsažena v části třetí ZPřem. Formy rozdělení potom konkrétně v ustanovení § 243 ZPřem, a to:

1. Rozštěpení, v jehož důsledku dochází k zániku rozdělované společnosti, a které podle toho, zda jmění přechází na nově vznikající nebo již existující společnosti lze rozdělit dále na formy:
  - rozštěpení se vznikem nových společností;
  - rozštěpení sloučením, kdy jmění přechází na již existující společnosti; a
  - rozštěpení kombinací obou výše uvedených forem.
2. Odštěpení, v jehož důsledku nedochází k zániku rozdělované společnosti, ale k přechodu části jmění rozdělované společnosti na buď již existující společnosti nebo na nově vznikající:
  - odštěpení se vznikem nových společností;
  - odštěpení sloučením; a
  - odštěpení kombinací obou výše uvedených forem.

Je třeba uvést, že dle ustanovení § 246 ZPřem musí mít rozdělované i nástupnické společnosti stejnou právní formu, nestanoví-li zákon jinak. Zákon stanovuje výjimky ve dvou případech, a to pro rozdělení (i) V.O.S. a K.S. v souladu s ustanovením § 276 a násl. ZPřem, a (ii) S.R.O. a A.S. v souladu s ustanovením § 312 a násl. ZPřem. Tyto dvě výjimky jsou zákonem povolené a v teorii označované jako křížové rozdělení.

Rozdělení je obecně dobrovolné, nicméně v rámci evropské úpravy⁴³ lze uvést i nedobrovolné rozdělení, které je nařízeno jako nápravné opatření Komisí EU.⁴⁴

---

⁴³ Legislativa ES/EU: Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004, o kontrole spojování podniků. Úřední Věstník EU, L 024, 29. leden 2004.

⁴⁴ DVOŘÁK: Přeměny obchodních, s. 206.

Jako poslední obecnou poznámku k formám rozdělení je vhodné doplnit, že i v tomto případě je zde rozpor ohledně přechodu veřejnoprávních práv a povinností. Dvořák⁴⁵ v tomto případě dovozuje, že jde o dvojí režim (rozdíl mezi fúzí a rozdělením) a z veřejnoprávních vztahů přechází práva a povinnosti v případech výslovně stanovených zvláštním zákonem.⁴⁶

2.2.1 Rozdělení rozštěpením se vznikem nových obchodních společností

Jak již bylo výše uvedeno, při této formě dochází k přechodu veškerého jmění a práv a povinností z pracovněprávních vztahů na nově vznikající nástupnické obchodní společnosti a společníci zanikající společnosti se stávají společníky všech nebo některých nástupnických společností, přičemž právní postavení zakladatele nese zanikající obchodní společnost.⁴⁷

Určení jmění, které přechází na tu kterou společnost by měl uvádět projekt rozdělení. Zúčastněnou obchodní společností je pouze společnost rozdělovaná, tedy zanikající.

2.2.2 Rozdělení rozštěpením sloučením

Při této formě rozdělení dochází k totožným operacím jako u rozdělení se vznikem nových společností, rozdíl je pouze v tom, že nástupnické společnosti jsou již existujícími společnostmi. Na rozdíl od výše zmíněného tak nedochází ke vzniku nových společností. Účast společníků v nástupnických společnostech tím však není dotčena⁴⁸, nestanoví-li ZPřem nebo jiný zákon něco jiného⁴⁹.

2.2.3 Rozdělení odštěpením se vznikem jedné nebo více nových obchodních společností

V tomto případě rozdělovaná společnost dál existuje, přičemž na rozdíl od výše uvedených druhů rozštěpení zde přechází pouze části jmění a vybraná práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů.

Pokud jde o postavení společníků odštěpované společnosti, jejich postavení zůstává stejné s tím, že se případně stávají společníky některých nebo všech nástupnických společností. Postavení zakladatele má stále rozdělovaná společnost v souladu s ustanovením § 247 ZPřem.⁵⁰

---

⁴⁵ DVOŘÁK, Tomáš. Dvě otázky právního nástupnictví při fúzi, rozdělení a převodu jmění společníka po 1. 1. 2012. *Právní rozhledy*, 2012, č. 15-16, s. 558 – 560.

⁴⁶ Například ustanovení § 240 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ DVOŘÁK: Přeměny obchodních ..., s. 204.

⁴⁸ *Tamtéž*.

⁴⁹ Viz § 248 a § 249 Zákona o přeměnách.

⁵⁰ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních ...*, s. 205.

2.2.4 Rozdělení odštěpením sloučením

Na rozdíl od rozdělení odštěpením se vnikem nových společností v tomto druhu přeměny nedochází ke vzniku nových společností, jmění a případně práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů přechází na již existující nástupnické společnosti. Pro společníky se i v tomto případě použije ustanovení § 244, odst. 2 ZPřem.

3 OCHRANA VĚŘITELŮ PŘI PŘEMĚNÁCH

3.1 Obecně k ochraně věřitelů

V rámci přeměn vycházíme z několika principů, které byly vyjmenovány ve druhé kapitole, přičemž z pohledu ochrany třetích osob jsou pro tuto práci důležité principy ochrany práv věřitelů všech osob zúčastněných na přeměně a ochrany práv dlužníků všech zúčastněných společností. „*Za třetí osoby, jejichž práva je třeba chránit, lze označit:*

- Věřitele osoby zúčastněné na přeměně;
- Vlastníky dluhopisů emitovaných osobou zúčastněnou na přeměně, kromě vyměnitelných a prioritních dluhopisů;
- Dlužníky zúčastněné obchodní společnosti při rozdělení;
- Zástavní věřitele, kteří mají zástavní právo k podílům vydaným S.R.O. nebo A.S. zúčastněnou na přeměně.⁵¹

Dále je třeba uvést, jak již bylo nastíněno v podkapitole [1.3.](#), že dle ZPřem rozeznáváme ochranu obecnou dle ustanovení § 35 až 39 (zaměřenou na věřitele, vlastníky vyměnitelných a prioritních dluhopisů a jiných cenných papírů, příjemce veřejné podpory) a ochranu zvláštní v případě rozdělení dle ustanovení § 257 a násl. ZPřem, kterou však nejsou dotčena ustanovení ochrany obecné.

Zákon o přeměnách se i na dalších místech zmiňuje o ochraně věřitelů, například v ustanovení § 91, odst. 2 a § 110, odst. 3, kdy se v případě snížení základního kapitálu v rámci fúze sloučením u S.R.O. a A.S. nepoužijí ustanovení o ochraně věřitelů dle ZOK, stejně tak je úprava ochrany věřitelů dle ZOK vyloučena dle § 283 ZPřem pro případ snížení základního kapitálu v důsledku rozdělení sloučením.

Dále se nabízí zvážení možnosti využití právní úpravy ObčZ, konkrétně institutu relativní neúčinnosti dle ust. § 589 a násl. ObčZ. Podle § 594, odst. 1 ObčZ se lze relativní neúčinnosti dovolat také proti tomu, kdo nabyl jmění při přeměně právnické osoby jako její právní nástupce, přičemž zmíněné ustanovení dále v odst. 2 taxativně vymezuje podmínky, za nichž se lze vůči jinému právnímu nástupci dovolat neúčinnosti. Výsledkem úspěšně uplatněné odpůrcí žaloby je pak skutečnost, že přeměna není vůči věřiteli účinná.

---

⁵¹ POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 126.

Ve světle aktuální judikatury je také vhodné uvést možná práva uplatněná v rámci insolvenčního řízení insolvenčním správcem v souladu s § 235 a násl. InsZ, tedy specifickou odpůřčí žalobu týkající se „neúčinnosti právních úkonů bez přiměřeného protiplnění, neúčinnosti zvýhodňujících právních úkonů, a neúčinnosti úmyslně zkracujících právních úkonů“.

Na konec tohoto přehledu pouze s ohledem na výše zmíněnou možnost odporovatelnosti dodávám, že jsem nezařadila případnou neplatnost přeměny dle § 52 a násl. ZPřem, neboť dle § 54 ZPřem nejsou věřitelé uvedeni v taxativním výčtu osob, jež jsou oprávněny k podání návrhu na vyslovení neplatnosti přeměny soudem. I přes to bych však ráda pro vyloučení jakýchkoli pochybností zmínila, že platí nezrušitelnost zápisu přeměny do obchodního rejstříku, a to ať se zakládá na jakémkoli právním důvodu ze strany jakékoli osoby. V této souvislosti bych ráda uvedla právní větu z rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. června 2014, sp. zn. 29 Cdo 3068/2013: *„Při zápisu přeměn obchodních společností ... do obchodního rejstříku se bezvýjimečně uplatní princip nezvratitelnosti zápisu. Vady v procesu přeměny (včetně porušení právních předpisů či stanov, jež by mohly vést k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, jímž byla přeměna schválena) již po zápisu přeměny do obchodního rejstříku nemohou být důvodem pro zrušení tohoto zápisu či vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady.“* Naopak lze zmínit případnou aplikaci ustanovení o odpovědnosti za škodu vzniklou v důsledku porušení povinností členů orgánů osob zúčastněných na přeměně dle § 50 a násl. ZPřem, ani tato problematika však není předmětem této práce.

3.1.1 Práva věřitelů při přeměně

ZPřem přiznává věřitelům⁵² na několika místech speciální práva nebo jim zprostředkovává lepší přístup k informacím, na základě kterých mohou včas svá práva uplatnit.

Takovou možnost přináší například povinnost zveřejňování⁵³ informací o přeměně v Obchodním věstníku včetně informace o uložení projektu přeměny do sbírky listin obchodního rejstříku a samozřejmě samotné uložení projektu přeměny do sbírky listin obchodního rejstříku dle § 33 ZPřem. Postup dle § 33 ZPřem se však nemusí uplatnit v případě, pokud dojde k uveřejnění projektu přeměny a upozornění věřitelů na jejich práva dle § 35 až 39 ZPřem jednoduchým způsobem umožňujícím dálkový, pro veřejnost bezplatný přístup prostřednictvím elektronické adresy osoby zúčastněné na přeměně po dobu alespoň 1 měsíce

---

⁵² Definice věřitelů viz kapitola 1.3.2 této práce.

⁵³ Zákon o přeměnách v ustanovení § 2 uvádí, že „Povinnost zveřejnění údajů stanovená tímto zákonem je splněna jejich zveřejněním v Obchodním věstníku.“

přede dnem, kdy má být přeměna schválena, a to až do doby 1 měsíce po jejím schválení nebo neschválení.⁵⁴ Za porušení těchto povinností pak v souladu s § 33b ZPřem odpovídají společně a nerozdílně členové statutárních orgánů zúčastněných osob společně s členy statutárního orgánu osoby, jež měla povinnost zveřejnit a uveřejnit výše uvedené.

V této souvislosti se nabízí zmínění zprávy o přeměně dle ust. § 24 ZPřem ve které by statutární orgán každé zúčastněné společnosti měl mj. vylicít i dopady přeměny na věřitele osoby zúčastněné na přeměně, zejména z hlediska dobytosti jejich pohledávek. Zpráva o přeměně je primárně určena společníkům zúčastněných společností na přeměně.⁵⁵ Tuto zprávu však společnost nemá v souladu s § 27 ZPřem povinnost zpracovat, pokud dochází k fúzi s jediným společníkem nebo jsou všichni společníci zúčastněné společnosti s ručením omezeným jejími jednatelem (v takovém případě se zpráva nepožizuje jen za tuto společnost s ručením omezeným), anebo k tomu všichni společníci nebo členové všech osob zúčastněných na přeměně udělili souhlas. Je patrné, že tato zpráva by mohla případně obsahovat pro věřitele důležité informace, právo na ni však věřitelé nemají a nemohou si proto nárokovat její vyhotovení a/nebo zpřístupnění. Je proto na pováženu, zda by nebylo vhodné stanovit povinnost vyhotovení této zprávy a právo věřitelů na informace v ní obsažené.

Pro případ, že zasáhne přeměna do schopnosti zúčastněné osoby dostát svým závazkům, mají věřitelé při splnění konkrétních podmínek právo žádat poskytnutí dostatečné jistoty. ZPřem však nikde neupřesňuje, co se dostatečnou jistotou myslí, nabízí se proto použití ustanovení § 2012 a násl. ObčZ. Zákon o přeměnách dále výslovně v ust. § 36 uvádí, kteří věřitelé nemají právo na poskytnutí jistoty.

Dále lze v rámci ochrany věřitelů uvést zvláštní práva vlastníků dluhopisů a jiných účastnických cenných papírů dle § 37 a 38 ZPřem, kterým pro případ účinnosti přeměny přiznává stejná práva, jaká měli vůči emitentovi. Dluhopisy se v tomto případě myslí vyměnitelné a prioritní dluhopisy⁵⁶ a jinými cennými papíry⁵⁷ potom opční listy⁵⁸. Práva vlastníků dluhopisů podle zvláštních předpisů nejsou ustanoveními § 36 a 37 ZPřem dotčena.

---

⁵⁴ § 33a, odst. 1 Zákona o přeměnách.

⁵⁵ ŠAFRÁNEK: *Zákon o přeměnách obchodních...* komentář k § 27 ZPřem. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_24>.

⁵⁶ Dle § 286, odst. 1 ZOK: „Určí-li tak stanovy, může společnost na základě rozhodnutí valné hromady vydat dluhopisy, s nimiž je spojeno právo na jejich výměnu za akcie nebo prioritní dluhopisy, které obsahují právo na přednostní upisování akcií.“

⁵⁷ Nikoli zatímni listy, neboť ty nahrazují akcie, blíže viz HAVEL, Bohumil. Komentář k § 37. In: KUHN, Petr a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 154.

⁵⁸ Dle § 295, odst. 1 ZOK: „Společnost může vydat k uplatnění přednostního práva opční list.“

Poslední samostatnou kategorií jsou pak zajištění věřitelé zástavním právem na podílu nebo účastnickém cenném papíru, jejichž práva jsou upravena v ust. § 40 až 44 ZPřem. Je třeba uvést, že zástavní věřitel nemá v rámci přeměny postavení osoby zúčastněné na přeměně, a proto nemá právo na poskytnutí dostatečné jistoty.⁵⁹ Jeho ochranou je přechod zástavního práva.

3.2 Obecná ochrana věřitelů na konkrétních institutech

S ohledem na výše uvedené se v následujících podkapitolách pokusím rozvinout, jakým způsobem mohou věřitelé uplatnit některá svá práva, případně jaké povinnosti tomuto uplatnění musí předcházet. Pokusím se tak na vybraných institutech, které shledávám za problematické, poskytnout bližší vhled do problematiky, a to rozbořením právní úpravy a judikatury.

3.2.1 Poskytnutí dostatečné jistoty

Zákon o přeměnách poskytuje stěžejní, již zmíněnou obecnou úpravu věřitelům osob zúčastněných na přeměně, a to tak, že mají možnost přihlásit své nesplatné⁶⁰ pohledávky do 6 měsíců ode dne, kdy se zápis přeměny do obchodního rejstříku stal účinným vůči třetím osobám a požadovat poskytnutí dostatečné jistoty v případě, že se v důsledku přeměny zhorší dobytnost jejich pohledávky.⁶¹ Již ze samotné formulace zákona vyplývá, že jde o lhůtu prekluzivní, neboť marným uplynutím této lhůty toto právo zaniká. V souvislosti se zhoršením dobytnosti bych také chtěla připomenout institut zprávy o přeměně, která, pokud je vyhotovena, by mohla být dobrým ukazatelem (ne)dobytnosti pohledávek, pakliže jsou údaje v ní uvedené pravdivé. Toto zmíněné ustanovení § 35, odst 1 ZPřem však vyvolává mnoho otázek – co se myslí dostatečnou jistotou, co znamená, že se zhorší dobytnost pohledávky, jakým způsobem se může věřitel domoci dostatečné jistoty, a nakonec co se myslí nesplatnou pohledávkou⁶².

Navazující odstavce předmětného ustanovení také nepřinášejí jednoznačnou jistotu pro posouzení, jak je věřitel chráněn, respektive upřesnění pojmů a podmínek. V odst. 2 sice zákon uvádí, že pakliže nedojde k dohodě o způsobu zajištění pohledávky, rozhodne o dostatečném zajištění soud s ohledem na druh a výši pohledávky. Jde však o rozhodnutí, kterým je nahrazen

⁵⁹ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních ...*, s. 99.

⁶⁰ Domnívám se, že jde o pohledávky splatné i nesplatné, což potvrzuje i komentář k § 36 Zákona o přeměnách: ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na < https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_36>.

⁶¹ § 35 Zákona o přeměnách.

⁶² Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2011/35/EU ze dne 5. dubna 2011, o fúzích akciových společností, Úřední Věstník EU, L 110/01, 29. dubna 2011, v tomto ohledu pro případ fúze v článku 13, odst. 1 uvádí, že „Právní předpisy členských států musí stanovit přiměřený systém ochrany zájmů věřitelů fúzujících společností, jejichž pohledávky vznikly před zveřejněním projektu fúze a které se v okamžiku tohoto zveřejnění ještě nestaly splatnými.“, což je zcela zřejmě užší rozsah ochrany, nežli je uvedeno v Zákoně o přeměnách.

projev vůle, resp. jde o rozhodnutí na jehož základě soud nahradí projev vůle a přiřkne věřiteli jím určené dostatečné zajištění a uloží povinnost jej poskytnout anebo jde pouze o rozhodnutí, kterým soud potvrdí, že je zajištění dostatečné nebo nikoli anebo dokonce soud sám určí, co je dostatečným zajištěním? Další úvahou následně může být, zda zákonodárce použitím termínu dostatečného zajištění namísto dostatečné jistoty sleduje speciální účel.

V odstavci třetím je dále stanovena možnost, že pokud věřitel prokáže, že se podstatným způsobem sníží dobytnost jeho pohledávky a osoba zúčastněná mu neposkytla přiměřené zajištění, může požadovat poskytnutí dostatečné jistoty ještě před zápisem přeměny do obchodního rejstříku. Z tohoto odstavce tedy vyplývá jisté zvýhodnění věřitelů u jejichž pohledávek dojde k podstatnému snížení dobytnosti. Což zároveň přináší další neurčitost do již tak neurčitého ustanovení celého § 35 ZPřem. Na druhou stranu lze spatřovat určitou výhodu ve skutečnosti, že rejstříkový soud by neměl v případě neposkytnutí této jistoty zapsat přeměnu do obchodního rejstříku⁶³, což společnosti znemožní provedení přeměny. Samozřejmě se však v tomto případě vyžaduje aktivita věřitele, který příslušný rejstříkový soud na takovou skutečnost upozorní.⁶⁴ Předpokladem k úspěšnému bránění v zápisu je však dostatečný časový prostor k tomu, aby se věřitelé jistoty domáhali, případně podali návrh dle § 35, odst. 2 ZPřem a následně dostatečně hodnověrně signalizovali rejstříkovému soudu, že nelze přeměnu zapsat.⁶⁵ Pro představu časového rozpětí například Šafránek⁶⁶ odhaduje nejkratší realizaci přeměny na tři měsíce. Řádně zapsanou přeměnu již nelze zvrátit a jak výše uvádím, nelze se ani domáhat neplatnosti přeměny, jak uvádím v kapitole 3 této práce.

Komentář k ustanovení § 35 ZPřem v této věci uvádí: „... *zda se přeměnou sníží či snížila dobytnost pohledávky, bude často velmi subjektivní, dostatečnou jistotou může být v zásadě cokoli a případný spor vedený např. již před zápisem přeměny do obchodního rejstříku může prodloužit či dokonce v nejhorším případě znemožnit realizaci přeměny, doporučujeme se před realizací přeměny detailně seznámit se závazky osob zúčastněných na přeměně*

---

⁶³ POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 126.

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2005, sp. zn. 29 Odo 1341/2004, dle kterého se navrhovatelé domáhali zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku. Jejich dovolání bylo však Nejvyšším soudem odmítnuto a změna právní formy tak nebyla do obchodního rejstříku zapsána.

⁶⁵ *Tamtéž*.

⁶⁶ Tříměsíční lhůtu uvádí Šafránek jako relativně nejkratší možnou pro realizaci přeměny, blíže viz ŠAFRÁNEK, Jan. *Přeměny obchodních společností mají svá úskalí* [online]. Bnt.eu 23. 4. 2019 [cit. 30. 5. 2019]. Dostupné na <<https://www.bnt.eu/cs/zpravy/pravni-novinky/2762-premeny-obchodnich-spolecnosti-maji-sva-uskali?layout=bnt.news>>.

*a v případě potřeby získat pro realizaci přeměny souhlas klíčových a přeměnou potenciálně ohrožených věřitelů.*⁶⁷

3.2.1.1 Věřitelé bez práva na poskytnutí dostatečné jistoty

Zákon o přeměnách dále také vylučuje v § 36 věřitele, kteří nemají právo na poskytnutí dostatečné jistoty. Jsou jimi věřitelé (a) kteří mají právo přednostního uspokojení svých pohledávek v insolvenčním řízení, (b) kteří se pro účely insolvenčního řízení považují za zajištěné věřitele, nebo (c) jejichž pohledávky vznikly až po zápisu přeměny do obchodního rejstříku.⁶⁸

Pro konkretizaci vyloučených věřitelů doplňuji, že (a) věřiteli s právem na přednostní uspokojení svých pohledávek v insolvenčním řízení lze považovat věřitele dle § 168 a 169 InsZ, tedy věřitele s pohledávkami za majetkovou podstatou a věřitele s pohledávkami postavenými na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, (b) za zajištěné věřitele lze považovat věřitele dle § 2, písm. g) InsZ, jejichž pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to jen zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy, stejně tak je zajištěným věřitelem i agent pro zajištění podle zákona o dluhopisech, a nakonec (c) pohledávkami vzniklými až po zápisu přeměny do obchodního rejstříku lze označit pohledávky, které zkrátka vznikly až po zápisu přeměny, přičemž není důležité, zda právní titul, na základě kterého vznikla pohledávka, vznikl před zápisem přeměny do obchodního rejstříku⁶⁹ (s tím také souhlasí Havel, když v komentáři uvádí, že *„Je proto obhajitelné, aby pod výjimku podle písmene c) spadla i taková pohledávka, jejíž titul sice vznikl před účinností zápisu přeměny do obchodního rejstříku, ale samotná pohledávka vznikla až poté – typicky z dlouhodobých smluv o spolupráci, o opakovaných plněních apod. Rozhodný vždy bude reálný vznik pohledávky, nikoliv práva věřitele domáhat se plnění (splatnost)“*).⁷⁰

Nadto si dovoluji zmínit nedostatečnost úpravy s ohledem na osoby, které se například věřiteli teprve stanou. Jak dobře uvádí Mundl⁷¹, může jít například o věřitele smluvní pokuty,

⁶⁷ ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_36>.

⁶⁸ § 36 Zákona o přeměnách.

⁶⁹ ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_36>.

⁷⁰ HAVEL, Bohumil. § 36. In: KUHN, Petr a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 151.

⁷¹ MUNDL, Petr. *K možnosti domáhat se určení relativní neúčinnosti projektu přeměny v rámci insolvenčního řízení* [online]. ePravo.cz, 25. 10. 2018 [cit. 14. 4. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/k-27>>

kdy společnost přestane plnit úmyslně po přeměně a tím se zaktivuje smluvní pokuta pozdě, tedy tento věřitel do té doby neměl peněžitou pohledávku.

3.2.1.2 Dostatečná jistota

Zákon o přeměnách používá termín dostatečná jistota a dostatečné zajištění. Při zkoumání, co se (dostatečnou) jistotou myslí se nabízí aplikace § 2012 ObčZ, což potvrzuje i Dvořák⁷², konkrétně § 2012, odst. 1 ObčZ: „Kdo je povinen dát jistotu, učiní své povinnosti zadost zřízením zástavního práva.“ Dle komentáře k § 2010 ObčZ lze doplnit, že „pojem „jistota“ ustanovení nedefinuje, z kontextu a navazujících ustanovení (zejm. § 2012) je však patrné, že se jím myslí jednak zřízení věcněprávního zajištění *stricto sensu* (zpravidla v dalších ustanoveních výslovně zmíněné zástavní právo, nepochybně však rovněž zajišťovací převod práva), jednak poskytnutí osobního zajištění (v dalších ustanoveních výslovně zmíněné ručení, finanční záruka, ale nepochybně též z funkčního hlediska ekvivalentní přistoupení k dluhu).“⁷³ Příkaz k úhradě však nelze považovat za doklad o poskytnutí jistoty, protože nestvrzuje, že se jistota nachází na účtu věřitele.⁷⁴ Pokud jde o přistoupení k dluhu, na jeho možném zřízení se shoduje také B. Dvořák v komentáři k § 1894 ObčZ.⁷⁵ Samotné přistoupení k dluhu se mi jeví jako příjemný institut, který umožňuje zachování právního stavu, nicméně je otázkou, nakolik je přistoupení využitelné v rámci fúzí, když například u fúze splynutím zanikají všechny zúčastněné osoby a na jejich místě vzniká nová nástupnická společnost a na tu přecházejí práva a povinnosti všech zanikajících osob (tedy zde je přistoupení nevyužitelné), podobně u fúze sloučením, kde taktéž nejméně jedna ze zúčastněných osob zaniká a její jmění přechází na nástupnickou společnost (přistoupení je taktéž nevyužitelné) a nakonec v rámci rozdělení společnosti, kde se mi použití institutu přistoupení k dluhu sice zdá jako praktické, nicméně zákon konstruuje zákonné ručení, na druhou stranu je rozsah ručení omezen do částky ocenění jmění, jež na tu kterou společnost mělo přejít dle projektu přeměny, nebo, pakliže k ocenění jmění nedošlo, částka, o niž se změnila výše vlastního kapitálu nástupnické společnosti

---

[moznosti-domahat-se-urceni-relativni-neucinnosti-projektu-premeny-v-ramci-insolvenčního-rizeni-108268.html](#)>.

⁷² DVOŘÁK: *Přeměny obchodních...*, s. 92.

⁷³ RICHTER, Tomáš. § 2010. In: HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1242.

⁷⁴ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních...*, s. 93.

⁷⁵ „Není ovšem vyloučeno, aby jistotou, jejíhož poskytnutí se věřitel může v případě zhoršení dobytnosti pohledávky domáhat, bylo právě přistoupení k dluhu.“ Viz komentář DVOŘÁK, Bohumil. § 1894. In: HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 791.

vykázaná v zahajovací rozvaze oproti částce základního kapitálu vykázané v konečné účetní závěrce.⁷⁶

3.2.1.3 Rozhodnutí soudu o dostatečném zajištění

Při hledání odpovědi na otázky ohledně rozhodování soudu v případě § 35, odst. 2 ZPřem jsem podpůrně použila ustanovení § 2012 (shodně Dvořák, když uvádí, že se postupuje dle § 2012 a že nejde o žádný speciální zajišťovací institut.)⁷⁷, § 280 a § 3027 ObčZ, neboť zákon o přeměnách žádné ustanovení upřesňující postup nebo odkazující na právní úpravu neobsahuje. Ustanovení § 3027 stanoví, že pokud založil ObčZ věřiteli právo na dostatečnou jistotu a strany si neujednají její výši nebo předmět, rozhodne o dostatečné jistotě soud s ohledem na povahu a výši pohledávky, což se jeví jako situace analogická k § 35, odst. 2 ZPřem. Dále pro uchopení problematiky lze říct, že zákon úpravou § 35, odst. 2 ZPřem, stejně tak § 2012 ObčZ zakládá věřiteli právo na dostatečnou jistotu, a proto lze rozhodnout i o jejím zřízení.⁷⁸ Na zřízení dostatečné jistoty soudem se shoduje i Pelikán⁷⁹, když s ohledem na již zrušenou vyhlášku o závazných formulářích na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku dovozuje povinnost rejstříkového soudu hlídat případné poskytnutí a/nebo zřízení dostatečné jistoty věřiteli před zápisem přeměny do obchodního rejstříku. Zajímavá je formulace v důvodové zprávě k ObčZ, která k předmětnému ustanovení uvádí jedinou větu: „Konečně se navrhuje stanovit, jak se určí dostatečná jistota, dává-li na ni zákonná úprava věřiteli právo a nedohodnou-li se o ní strany.“, což se s ohledem na formulaci zákonného ustanovení ve smyslu, že si strany neujednají předmět nebo výši, zakládá, dle mého názoru, skutečnost, že soud má pravomoc k tomu, aby určil výši nebo předmět zajištění. Důvodová zpráva k ZPřem se k této otázce nevyjadřuje. Zákon o obchodních korporacích, ač je ochrana věřitelů při snížení základního kapitálu nástupnické společnosti dle ZOK výslovně vyloučena § 91 ZPřem, obsahuje taktéž ustanovení ohledně dostatečné jistoty, jež se v něčem podobají ustanovení § 35 ZPřem, a to co do rozsahu o rozhodnutí soudu. Například § 236 ZOK a násl. upravuje ochranu věřitelů pro případ snížení základního kapitálu S.R.O., kdy § 237 ZOK uvádí poskytnutí přiměřeného zajištění pohledávky nebo jejího uspokojení s tím, že pokud společnost popírá zhoršení pohledávky, rozhodne soud o tom, zda věřiteli vůbec náleží dostatečné

⁷⁶ § 257 Zákona o přeměnách.

⁷⁷ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních...*, s. 92.

⁷⁸ KINDL, Tomáš § 3027. In: ŠVESTKA, Jirí a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081)* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1516 s. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/11398/1/2#pa_3027>.

⁷⁹ PELIKÁN, Robert. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: komentář. 1. díl, § 1-179*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s 79-80.

zajištění. Ustanovení § 238 následně stanovuje, z mého pohledu odlišnou situaci, a to, že pokud se společnost a věřitel nedohodnou na způsobu zajištění, rozhodne o tom soud s ohledem na druh a výši pohledávky. Štenglová⁸⁰ v komentáři uvádí, že § 237 a § 238 stanovují stejná pravidla, a že nelze rozhodnout o povinném uspokojení. S tímto si však dovolím nesouhlasit, protože v obou těchto normách je již na první pohled vidět jazykovou odlišnost, kdy § 237, dle mého, cílí na situaci, kdy je sporné, zda je jistota dostatečná nebo nikoli, zatímco § 238 tím pádem musí mířit na situaci, kdy společnost odmítá jakkoli poskytnout jistotu a věřitel potřebuje vykonatelný titul. Jaký jiný smysl by mělo dokládání rozhodnutí soudu rejstříkovému soudu⁸¹ při podání návrhu na zápis snížení základního kapitálu, kdyby takové rozhodnutí nebylo vykonatelné, ale pouze by potvrzovalo, že se strany shodly na tom, že jistota je dostatečná nebo nikoli. Rejstříkový soud by přece v tomto případě měl vidět, že může zapsat snížení základního kapitálu, protože věřitel je skutečně zajištěn, ať už vykonatelným rozhodnutím soudu nebo například notářským zápisem se svolením k přímé vykonatelnosti.

K obhájení výše uvedeného stanoviska si ještě dovolím doplnit, že kupříkladu ještě před zrušením obchodního zákoníku bylo v jeho § 69f, odst. 2 stanoveno, že vlastníci vyměnitelných a prioritních dluhopisů mají nárok na náhradu, přičemž „Není-li poskytnutá náhrada přiměřená, mohou se vlastníci vyměnitelných a prioritních dluhopisů domáhat, aby výši náhrady určil soud. Soudní rozhodnutí, jímž se určuje výše náhrady, je pro společnost co do základu přiznaného práva závazná i vůči ostatním oprávněným osobám.“ S ohledem na toto již zrušené ustanovení, stanovisko Kindla v citovaném komentáři, výše citovanou důvodovou zprávu a rozbor ustanovení ZOK se taktéž přikláním ke skutečnosti, že uvedené ustanovení § 35 ZPřem zakládá i nárok na zřízení dostatečného zajištění soudem.

Za účelem posouzení i z pohledu práva civilního procesu bych ráda zvážila a doplnila výše uvedená tvrzení co do druhu žaloby, což je podstatné s ohledem na skutečnost, že například rozhodnutí ukládající projev vůle se exekučně nevykonává.⁸² Dle komentáře k ustanovení § 161, odst. 3 OSŘ, které uvádí, že „*pravomocné rozsudky ukládající prohlášení vůle nahrazují toto prohlášení*“, lze rozlišit situace, kdy může žalobce žalovat buď na uložení prohlášení vůle, nebo na uložení povinnosti žalovanému učinit toto jednostranné právní jednání jako nezastupitelné jednání.⁸³ Vzhledem k výše tvrzenému v souvislosti se zrušeným

---

⁸⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, a kol. Komentář k § 238. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 479.

⁸¹ Blíže viz § 239 ZOK.

⁸² HRNČIŘÍK, Vít. Komentář k § 161. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád*. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 685.

⁸³ *Tamtéž*.

§ 69f ObchZ a § 238 ZOK se však nabízí žaloba na určení. Z pohledu teorie civilního procesu lze však rozlišovat klasickou určovací žalobu dle § 80 OSŘ, ke které je třeba prokázat naléhavý právní zájem a dále zvláštní určovací žalobu, u které není třeba prokázat naléhavý právní zájem, avšak takové rozhodnutí pouze deklaruje existenci určitého práva, není rozhodnutím konstitutivním: „*Určení existence právní skutečnosti (nikoli právního vztahu či práva) rozhodnutím soudu přichází v úvahu jedině tehdy, jestliže to zákon připouští. V takovém případě nejde však o určovací žalobu odpovídající ustanovení § 80 písm. c) OSŘ⁸⁴, ale o žalobu jinou v § 80 OSŘ nevypočtenou.*“⁸⁵

Zajímavé je také doplnění, že ZPřem ve znění účinném do 31. prosince 2011 obsahoval § 260, který ve svém odst. 2 uváděl, že „*Výrok rozhodnutí soudu, jímž je určeno, že se zhoršila dobytost pohledávky v důsledku rozdělení nebo že nabízená jistota je nedostatečná, je závazný pro všechny orgány veřejné moci, navrhovatele a pro všechny nástupnické a rozdělované obchodní společnosti nebo družstva.*“ Dříve totiž bylo možné obracet se na soud a žádat v souvislosti s přeměnou určení⁸⁶, zda se dobytost pohledávky zhoršila nebo nikoli. Velmi zajímavé je proto pro tuto otázku usnesení Nejvyššího soudu⁸⁷, které se věnuje „*určení, že dobytost pohledávky K. L. a O. P. za XY ve výši celkem 300.000 EUR s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení se v důsledku rozdělení společnosti odštěpením sloučením nezhoršila a že navrhovatelka neručí za tuto pohledávku podle § 257 zákona o přeměnách*“. S ohledem na veškeré tyto skutečnosti mám za to, že je možné požadovat po soudu určení povinnosti, respektive zřízení dostatečné jistoty s tím, že ideálním výsledkem je zřízení zástavního práva.

3.2.2 Práva vlastníků dluhopisů

Práva vlastníků vyměnitelných a prioritních dluhopisů⁸⁸ jsou upravena § 37 a násl. ZPřem a § 21 až § 24a ZoD⁸⁹. Samozřejmě se i na ně vztahuje obecná ochrana dle § 35 ZPřem, pokud není vyloučena (konkrétně ust. § 38, odst. 2 ZPřem – vyloučení pro případ souhlasu schůze vlastníků dluhopisů s přeměnou).⁹⁰ Dalo by se také říct, že se vlastníků dluhopisů dostává větší ochrany nežli ostatním věřitelům. Vlastníci těchto dluhopisů by měli získat

---

⁸⁴ Ve znění OSŘ účinném do 31. prosince 2013 byl uveden výčet žalob, aktuální právní úprava však již výčet žalob neobsahuje.

⁸⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2568/1998.

⁸⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2018, sp. zn. 27 Cdo 2007/2017.

⁸⁷ *Tamtéž.*

⁸⁸ Dluhopis je cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení určité částky emitentem; blíže viz § 2, odst. 1 Zákon o dluhopisech.

⁸⁹ Jde o úpravu schůze vlastníků dluhopisů.

⁹⁰ ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na < https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_38>.

nabytím účinnosti přeměny vůči nástupnické společnosti stejná práva, jaká měli vůči emitentovi.⁹¹ Dle § 37, odst. 1 ZPřem je uvedeno, že dosavadní práva jsou stanovená „výměnným poměrem“, který musí být zachycen v projektu přeměny a musí být vhodný a odůvodněný a musí být přezkoumán stejně jako výměnný poměr akcií nebo podílů. Obecně mají vlastníci vyměnitelných dluhopisů právo na vyplacení výnosů, a alternativně pak právo na výměnu dluhopisů, nebo právo na proplacení jejich jmenovité hodnoty podle volby majitele.⁹² Prioritní dluhopisy jsou zase spojeny s právem na proplacení jejich jmenovité hodnoty, případně výnosů z nich, a dále také s právem na přednostní upisování akcií společnosti, která je vydala.⁹³ Prioritní a vyměnitelné dluhopisy jsou upraveny v ustanovení § 33 ZoD.

V rámci přípravy přeměny je emitent dluhopisů povinen svolat schůzi vlastníků dluhopisů na které se přeměna projednává v souladu s § 21 a násl. ZoD. Na schůzi by se měli vlastníci dluhopisů⁹⁴ vyjádřit k přeměně. Pokud vlastníci dluhopisů vysloví souhlas se změnou svých práv anebo pokud mají práva na odkup dluhopisů nástupnickou společností, nevztahuje se na ně ochrana dle § 37, odst. 1 ZPřem. Nadto, pokud vlastníci dluhopisů vysloví souhlas s přeměnou, nemají nárok ani na ochranu podle § 35 ZPřem.⁹⁵

Zákon o přeměnách poskytuje také speciální ochranu pro případ křížové přeměny, tedy případ, kdy je nástupnickou společností akciové společnosti společnost s ručením omezeným. V případě takových přeměn již z logiky věci vyplývá, že nelze zachovat stejná práva, jaká měli vůči emitentovi, když dojde například k tomu, že akciová společnost zanikne a jejím právním nástupcem bude společnost s ručením omezeným. Konkrétně tuto ochranu nalezneme v ustanovení § 155, odst. 3 ZPřem⁹⁶ a § 314, odst. 2 ZPřem⁹⁷, kdy obě tato ustanovení obsahují povinnost stanovení náhrady a způsobu její výplaty v projektu přeměny. Náhrada by měla být podložena posudkem znalce, je však otázkou, zda musí jít o znalce jmenovaného soudem (neboť v § 28 ZPřem není uveden), nebo nikoli.⁹⁸ Komentář⁹⁹ se kloní názoru, že znalec soudem nemusí být jmenován, což je obhajitelné, vzhledem k tomu, že zákonem tak stanoveno není. Na druhou stranu si v této souvislosti dovolím připomenout, že dle § 28 ZPřem je třeba

---

⁹¹ Společnost, která vydala cenný papír.

⁹² ČECH, Petr, DĚDIČ, Jan. Díl 1. In: DĚDIČ, Jan a kol. *Akciové společnosti*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 153.

⁹³ *Tamtéž*.

⁹⁴ K usnášeníschopnosti blíže viz § 23 ZoD.

⁹⁵ ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na < https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_38>.

⁹⁶ Křížová fúze.

⁹⁷ Křížové rozdělení.

⁹⁸ ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na < https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_38>.

⁹⁹ *Tamtéž*.

jmenovat znalce, mimo jiné, pro přezkoumání přiměřenosti výše kupní ceny akcií nebo přiměřenosti výše vypořádacího podílu poskytovaného akcionáři, pakliže má při přeměně právo na odkup svých akcií nebo vystoupit ze společnosti a zároveň, že uváděný § 37 ZPřem stanovuje stejná práva, jaká měli vůči emitentovi. Domnívám se, že s ohledem na možnou obranu vůči přeměně, kterou lze využít prostřednictvím schůze vlastníků dluhopisů, není stěžejní, zda jde o znalce jmenovaného soudem nebo nikoli. Vlastníci dluhopisů totiž mohou prostřednictvím své schůze nesouhlasit s navrženou přeměnou s tím, že pokud bude přeměna i přes to provedena, má emitent povinnost předčasně splatit vlastníkům dluhopisů, kteří o to požádali, jejich jmenovitou hodnotu včetně poměrného výnosu¹⁰⁰. Emitent tak musí učinit nejpozději do 30 dnů ode dne doručení žádosti o předčasné splacení.¹⁰¹ Zákon však pamatuje i na případ, kdy vlastníci dluhopisů, resp. schůze vlastníků dluhopisů s přeměnou souhlasí, i v tomto případě může vlastník dluhopisu, který s přeměnou nesouhlasil, nebo se schůze nezúčastnil, požádat o předčasné splacení jmenovité hodnoty dluhopisu včetně poměrného výnosu, to však jen pokud vlastnil dluhopis k rozhodnému dni¹⁰² a zároveň podle zápisu ze schůze hlasoval proti návrhu anebo se schůze vůbec nezúčastnil.¹⁰³

3.3 Zvláštní ochrana věřitelů při rozdělení

3.3.1 Křížové ručení

Níže doplním další institut ochrany věřitele, a to tak že nejprve uvedu právní úpravu a následně opět rozeberu nejednoznačná ustanovení. Ráda bych dále připomněla, že rozdělení se také věnoval výše uvedený judikát, rozebíraný v části neúčinnosti dle InsZ. V rámci srovnání fúze a rozdělení a možné rozdílnosti ochrany věřitelů se hodí předestřít, že na rozdíl od fúze bývá u přeměn často problém v určení, na kterou nástupnickou společnost přešla určitá část mění a hlavně, jaké jsou limity v rámci tzv. křížového ručení¹⁰⁴, jakožto zvláštní ochrany věřitelů dle § 257 a násl. ZPřem, která věřitelům přísluší společně s obecnou ochranou dle § 35 a násl. ZPřem.¹⁰⁵ Křížovým ručením je zákonné ručení rozdělované společnosti za dluhy, jež přešly v důsledku rozdělení na nástupnické společnosti, a také ručení nástupnické společnosti za dluhy, které přešly na ostatní nástupnické společnosti anebo zůstaly v rozdělované

¹⁰⁰ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních ...*, s. 98.

¹⁰¹ § 23, odst. 6 Zákon o dluhopisech.

¹⁰² V tomto případě je třeba odlišovat od rozhodného dne v rámci přeměny. Rozhodným dnem u schůze vlastníků dluhopisů se myslí den stanovený dle § 21a Zákonu o dluhopisech.

¹⁰³ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních ...*, s. 97.

¹⁰⁴ DVOŘÁK: *Přeměny obchodních...*, s. 212 - 213.

¹⁰⁵ Dle § 259 Zákonu o přeměnách nejsou ustanovení § 35 až 40 dotčena ustanoveními § 257 až 258 Zákonu o přeměnách.

společnosti.¹⁰⁶ Rozlišujeme tak ručení nástupnické společnosti (§ 257 ZPřem) a ručení rozdělované společnosti (§ 258 ZPřem). Institut zákonného ručení by tak měl zajistit, že dobytnost pohledávek věřitelů zůstane i po rozdělení stejná, nebo alespoň co možná nejpodobnější stavu před přeměnou.

ZPřem v § 257, odst. 1 určuje, že nástupnické společnosti ručí společně a nerozdílně s ostatními nástupnickými společnostmi, a to až do částky ocenění jmění posudkem znalce dle projektu přeměny. V odst. 2 je dále stanoveno, že pokud k ocenění přecházejícího jmění posudkem znalce nedošlo, je pro ručení rozhodná částka, o kterou se změnila výše vlastního kapitálu nástupnické společnosti vykázaná v zahajovací rozvaze oproti částce vlastního kapitálu vykázané v konečné účetní závěrce.

Dle § 258 ZPřem ručí rozdělovaná společnost za dluhy, které přešly odštěpením na nástupnickou nebo více nástupnických společností do výše svého vlastního kapitálu vykázaného v zahajovací rozvaze.

Vhodné je také zmínit, že jsou stanovena i zvláštní pravidla o přechodu majetku a dluhů při rozdělení, neboť rozdělování obchodních společností je velmi často nepřehledné z důvodu mnohosti nástupnických společností a vztahů mezi těmito společnostmi a společností zanikajícími a rozdělovanými, a dochází tak k problému při určení, které jmění (ne)přešlo na tu kterou obchodní společnost. Tuto situaci upravuje ustanovení § 261 ZPřem, a to tak, že se nástupnické společnosti stávají podílovými spoluvlastníky tohoto majetku, z těchto pohledávek jsou oprávněny společně a nerozdílně a k plnění těchto dluhů jsou zavázány společně a nerozdílně. Ve druhém odstavci § 261 ZPřem jsou následně stanovena pravidla pro určení poměru vypořádání mezi nástupnickými obchodními společnostmi. Ve třetím odstavci je pak stanovena nevyvratitelná právní domněnka pro případ, že není zřejmé, na kterou společnost v důsledku odštěpení majetek/dluh přešel. Pak platí, že jde o majetek/dluh rozdělované společnosti – proto, že při odštěpení rozdělovaná společnost nezaniká a není třeba konstruovat spoluvlastnictví ke spornému majetku (dluhu)¹⁰⁷. Zakotvuje se také speciální právo na informace věřitelů dle § 262 ZPřem. V této souvislosti je také zajímavé ustanovení § 264, které stanovuje, že pokud věřiteli rozdělované/zaniklé společnosti není známo, na kterou nástupnickou společnost dluh přešel, může požadovat splnění dluhu na kterékoli z nástupnických společností.

---

¹⁰⁶ SÝKORA, Matěj. „Křížové ručení“ při rozdělení obchodní společnosti odštěpením. [online]. ePravo.cz, 18. 1. 2019 [cit. 20. 6. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/krizove-ruceni-pri-rozdeleni-obchodni-spolecnosti-odstepenim-108723.html>>.

¹⁰⁷ POKORNÁ: *Obchodní společnosti ...*, s. 136.

3.3.1.1 Dluhy

Zmíněná ustanovení ZPřem pracují s pojmem dluh (např. „*dluhy, jež přešly v důsledku rozdělení*“), je však otázkou, co se dluhem myslí a jak jej časově vymezit (viz také podkapitola [1.4.1](#) této práce). Komentář¹⁰⁸ uvádí, že jde vždy o dluhy existující¹⁰⁹ ke dni zápisu rozdělení do obchodního rejstříku, nikoli o dluhy vzniklé po tomto datu.¹¹⁰ Z toho, dle mého, vyplývá, že není podstatné, zda přešla smlouva jako taková, ale rozhodující je existence povinnosti plnit věřiteli do zápisu přeměny. Přičemž v případě, kdy odštěpujeme majetek do dvou nástupnických společností proto, abychom v rozdělované společnosti nechali jen „dobré“ závazky, a na nástupnické společnosti odštěpili jen ty, z nichž v budoucnu vzniknou dluhy (sleduje se tím záměr v budoucnu neplnit), tak to, dle mého, znamená, že vzhledem k tomu, že do zápisu přeměny neexistoval dluh, nemůže rozdělovaná společnost ručit za takový, po zápisu přeměny, vzniklý dluh. V tu chvíli se, dle mého, nabízí aplikace odpůrcí žaloby, jak bylo výše zmíněno, samozřejmě záleží na celém skutkovém stavu. Na druhou stranu by se ustanovení dalo považovat za logické a spravedlivé, tedy skutečnost, že není možné, aby společnosti křížově ručily za dluhy, které v budoucnu teprve vzniknou, ač ze smluv, které na ně v rámci přeměny přišly, jenže věřitelé by v tomto případě naopak mohli ztratet.

3.3.1.2 Ručení nástupnických společností

Lze uvést, že v důsledku rozdělení se *dluhy* rozdělují mezi nástupnické společnosti. Stejně tak lze uvést, že v důsledku zákonného ručení i nástupnická korporace, na niž daný dluh nepřešel, za takový dluh ručí – to však jen do výše hodnoty jmění, které na ni v rámci rozdělení přešlo, nebo, pokud nedošlo k ocenění jmění, do výše relativního zvýšení vlastního jmění.¹¹¹ Do této části se ustanovení § 257 ZPřem jeví jako ustanovení, které se snaží co možná nejvíc zajistit uspokojení věřitelovy pohledávky. Bohužel je však třeba poukázat na možné obcházení ustanovení při ocenění jmění, úpravě vlastních účetních závěrek, kalkulací se stanovením rozvahového dne, zahajovací rozvahy, a obecně v použití různých účetních operací pro zajištění co možná nejnižší částky ručení nebo celkově kalkulace s rozhodnutím, zda společnost bude oceňovat jmění posudkem znalce anebo stanovením hodnoty jmění ve finančních výkazech.

---

¹⁰⁸ ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_257>.

¹⁰⁹ shodně také uvedeno v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 29 Cdo 4935/2016: „*žalobce musí prokázat rovněž to, že jde o dluh, na který se vztahuje ručení podle ustanovení § 257 odst. 1 zákona č. 125/2008 Sb., ..., včetně existence dluhu k dni zápisu rozdělení společnosti.*“

¹¹⁰ dále také viz usnesení Městského soudu ze dne 22. 3. 2013, sp. zn. 14 Co 95/2013.

¹¹¹ ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*. 4. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. s 124.

Zákon o přeměnách totiž, jak je nastíněno výše, rozlišuje ručení nástupnických společností podle toho, zda došlo k ocenění jmění, nebo ne. Dle § 253, který upravuje podmínky pro ocenění jmění S.R.O. a A.S., je při (a) rozštěpení se vznikem nových společností zanikající společnost povinna nechat ocenit jmění (posudkem znalce) přecházející na jednotlivé (odděleně) nástupnické společnosti, (b) odštěpení se vznikem nové společnosti/společností rozdělovaná společnost povinna nechat ocenit jmění (posudkem znalce) pouze odštěpované (přecházející) části (odděleně pro jednotlivé nástupnické společnosti) svého jmění, a (c) rozdělení sloučením zanikající nebo rozdělovaná společnost povinna nechat ocenit (posudkem znalce) pouze jmění, které má dle projektu přeměny přejít na tu nástupnickou společnost/společnosti, které budou zvyšovat základní kapitál ze jmění zanikající/rozdělované společnosti (odděleně pro každou z nich).

Jmění je sice v podstatě stejné, ale jeho hodnota může být vyčíslena různými způsoby. Například v rámci znaleckého posudku se jmění oceňuje dle jeho reálné hodnoty, kdežto v rámci účetní závěrky a zahajovací rozvahy lze standardně uplatnit „účetní hodnotu jmění“ – to jednoduše znamená, že konečná hodnota přecházejícího jmění může být stanovena různě, a zároveň že tímto způsobem lze i ovlivnit výši zákonného ručení¹¹². „*Reálná hodnota jmění totiž na základě uplatnění některé z oceňovacích metod odráží v daném okamžiku skutečnou hodnotu oceňovaného jmění, a to s přihlédnutím k aktuální ekonomické situaci, zejména aktuální kupní síle peněz. Účetní hodnota jmění oproti tomu obecně vychází z pořizovací ceny daného jmění, a to navíc snižené o účetní odpisy.*“¹¹³ Největší riziko ze strany věřitelů tak zřejmě přináší forma rozdělení odštěpením sloučením, pokud výše základního kapitálu nástupnických společností zůstane neměnná, a tedy nedostaneme se do režimu ocenění jmění znalcem.

Nadto vše, při ručení nástupnických společností by mohl být problém v tzv. jednotném ručení za všechny dluhy, kdy „*vyplacením limitní částky ručení jednomu věřiteli dochází k zániku ručení*“¹¹⁴, a to bez ohledu na existenci ostatních dluhů.¹¹⁵ Jednoduše řečeno, ve chvíli, kdy nástupnické společnosti vyčerpají částku, do níž ručí, jejich ručení zaniká.

---

¹¹² SÝKORA, Matěj. „*Křížové ručení*“ při rozdělení obchodní společnosti odštěpením. [online]. ePravo.cz, 18. 1. 2019 [cit. 20. 6. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/krizove-ruceni-pri-rozdeleni-obchodni-spolecnosti-odstepenim-108723.html>>.

¹¹³ *Tamtéž.*

¹¹⁴ CHALUPA, Ivan, REITERMAN, David, HOLÝ, Václav. *Obchodní korporace. Přeměny a obchodní rejstřík. Základy soukromého práva VI.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 31.

¹¹⁵ SÝKORA, Matěj. „*Křížové ručení*“ při rozdělení obchodní společnosti odštěpením. [online]. ePravo.cz, 18. 1. 2019 [cit. 20. 6. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/krizove-ruceni-pri-rozdeleni-obchodni-spolecnosti-odstepenim-108723.html>>.

Vhodné je také zmínit závěr vyplývající z rozhodnutí Městského soudu v Praze, dle kterého nelze vést exekuci vůči nástupnické společnosti na základě titulu vydaného proti jiné společnosti jen proto, že se uplatní režim zákonného ručení dle § 257 ZPřem.¹¹⁶ Naopak při procesním nástupnictví a zjišťování, kdo převzal práva a povinnosti z exekučního titulu, vychází exekutor z listin vydaných nebo ověřených stáním orgánem, nevyplývá-li přechod přímo ze zákona – a to i v případě rozdělení původního oprávněného na tři nástupnické subjekty.¹¹⁷

Nakonec si dovoluji pro zajímavost uvést rozsudek Nejvyššího správního soudu¹¹⁸, který se zabýval kasační stížností proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích¹¹⁹, v němž vystupovalo, jako žalovaný, Odvolací finanční ředitelství, které potvrdilo vydání několika zajišťovacích příkazů¹²⁰, jež zdůvodňovalo obavou z vyvedení majetku v reálném čase, s ohledem na strukturu majetku, která v rámci přeměny žalobci zůstala (pouze věci movité a prostředky na bankovních účtech). Argumentem byla také skutečnost, že ručení nástupnických společností je omezeno do částky podstatně nižší, než je součet částek stanovených zajišťovacími příkazy. Krajský soud však v tomto případě neshledal obavu žalovaného za důvodnou a pokračoval, mj., v argumentaci prostřednictvím zákonného ručení dle § 257 ZPřem. Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost jako důvodnou a napadený rozsudek Krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, „*ve kterém krajský soud znovu řádně odůvodní naplnění předpokladu vydání zajišťovacích příkazů, spočívajícího v obavách z nedobytnosti zajišťované daně, či ze značných obtíží při jejím následném vybrání.*“¹²¹

3.3.1.3 Ručení rozdělované společnosti

Zákonné ručení rozdělované společnosti¹²² je, jak již bylo zmíněno, omezeno výší jejího vlastního kapitálu vykázaného v zahajovací rozvaze. Vzhledem k tomu, že při rozdělení odštěpením společnost nezaniká, není pro tento případ stanoveno ručení nástupnických společností. Jak jsem již výše předestřela, domnívám se, že riziko pro věřitele následně spočívá v situaci, kdy jejich pohledávky zůstanou ve společnosti rozdělované – nejsou pak zajištěny

¹¹⁶ Usnesení Městského soudu ze dne 22. 3. 2013, sp. zn. 14 Co 95/2013.

¹¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.6.2009, sp. zn. 20 Cdo 2410/2007.

¹¹⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, sp. zn. 7 Afs 67/2017.

¹¹⁹ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 2. 2017, sp. zn. 10 Af 4/2016.

¹²⁰ „Zajišťovacími příkazy uložil správce daně žalobci, aby zajistil úhradu daně z přidané hodnoty za zdaňovací období červenec, srpen, říjen a listopad 2012 a leden až březen 2013, která dosud nebyla stanovena, složením jistoty na depozitní účet finančního úřadu v celkové výši 23 127 888 Kč.“ Viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvedené výše v této věci.

¹²¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, sp. zn. 7 Afs 67/2017.

¹²² Tj. za dluhy, které přešly na nástupnické společnosti dle § 258 Zákona o přeměnách.

zákonným ručením nástupnických společností, možností je pak žádání dostatečné jistoty dle § 35 a násl. ZPřem.

Zajímavým judikátem může v tomto případě být také rozhodnutí Vrchního soudu v Praze¹²³, který se zabýval odvoláním pro usnesení Městského soudu v Praze¹²⁴, který zamítl společný návrh zúčastněných společností na zápis přeměny – rozdělení obchodní společnosti N. I., a. s., odštěpením části jejího jmění se sloučením s obchodní společností V. K. I., a. s., a to proto, že dle názoru Městského soudu projekt přeměny neobsahoval dostatečně specifikaci přecházejícího jmění v souladu se ZPřem. Vrchní soud nakonec rozhodnutí Městského soudu změnil a přeměnu do obchodního rejstříku zapsal. Stěžejní informací z jeho rozhodnutí však je, že je přípustné převést v rámci odštěpení pouze majetek bez závazků.¹²⁵

Samozřejmě lze namítat skutečnost, že zákon v § 265 a násl. ZPřem limituje výši základního a vlastního kapitálu jak nástupnických společností, tak společnosti rozdělované. Domnívám se ale, že s ohledem na účetnictví a případné rozdílné zhodnocení jmění v rámci účetnictví, lze i zde spatřovat problémovost, nehledě na možné dluhy vzniklé po zápisu přeměny. Komentář¹²⁶ k § 266 ZPřem (limitace kapitálu rozdělované společnosti) také doplňuje, že v případě fúzí je zde limitace na vlastní kapitál v objemu alespoň poloviny základního kapitálu, u rozdělení je limitace odlišná, a to tak, že vlastní kapitál má být vyšší než celá hodnota základního kapitálu. „*Limitace na polovinu základního kapitálu při fúzích (§ 5a) způsobuje nedůvodný rozdíl v přístupu k vlastnímu kapitálu v zahajovacích rozvahách u fúzí a rozdělení odštěpením. Důvod pro takový rozdíl nelze jednoznačně identifikovat.*“¹²⁷

3.3.2 Právo na informace při rozdělení

Jak jsem již výše naznačila, věřitelům se v případě rozdělení dostává širší možnosti práva na informace ohledně identifikace přecházejícího jmění. Ráda bych ale uvedla, že i přes to, že zákon konstruuje nárokovatelnost¹²⁸ těchto informací, nezakládá zúčastněným společnostem širší aktivní povinnost informování věřitelů, nežli jak je stanovená obecně

¹²³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 2010, sp. zn. 7 Cmo 296/2009.

¹²⁴ Usnesením č. j. F 64470/2009, F 24573/2009 / B 2708, B 1667-326 ze dne 19. června 2009 Městský soud v Praze, jakožto rejstříkový soud, zamítl společný návrh zúčastněných společností na zápis přeměny.

¹²⁵ *Poznámky k Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 2010, sp. zn. 7 Cmo 296/2009*, publikované v: LASÁK, Jan, DĚDIČ, Jan. *Obchodněprávní revue*, 2/2011, s. 61.

¹²⁶ ŠAFRÁNEK, Jan a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Praktický komentář* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2#pa_264>.

¹²⁷ *Tamtéž.*

¹²⁸ § 262, odst. 2 Zákona o přeměnách.

(zveřejnění a uveřejnění informací v Obchodním Věstníku a příslušném obchodním rejstříku, případně zpracování zprávy o přeměně¹²⁹).

---

¹²⁹ Blíže viz kapitola [3.1.1](#) této práce.

4 VYUŽITÍ RELATIVNÍ NEÚČINNOSTI JAKO OCHRANY VĚŘITELŮ PŘI PŘEMĚNÁCH

Zajímavým institutem, jehož použití by mohlo být možné i v rámci přeměn a který zmiňuji ve třetí kapitole, je relativní neúčinnost dle § 594 ObčZ a relativní neúčinnost dle § 240 a násl. InsZ, jež lze uplatnit prostřednictvím odpůrcí žaloby. Tuto problematiku bych ráda dále rozebrala na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. října 2018, sp. zn. 103 VSPH 630/2017, ve kterém Vrchní soud, jakožto soud odvolací, rozhodl o odvolání žalovaných proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. května 2017, sp. zn. 194 ICm 917/2014, žalobě o určení neúčinnosti úkonu dlužnice.

4.1 Neúčinnost podle insolvenčního zákona

Žalobkyní v předmětném sporu byla insolvenční správkyň společnosti NP, tedy společnosti, jež byla zúčastněnou společností na přeměně odštěpením sloučením, a to tak, že byla společností, z níž se odštěpovalo jmění na dvě nástupnické společnosti, kterými byly společnosti MS a MC, které jsou zároveň žalovanými. Žalobkyně se žalobou u Městského soudu v Praze domáhala proti žalovaným určení neúčinnosti právního úkonu společnosti NP v podobě projektu rozdělení formou odštěpení sloučením z 31. října 2012, který byl schválen společností NP (dlužnicí) a žalovanými 3. prosince 2012 valnou hromadou dlužnice z 3. prosince 2012 osvědčenou notářským zápisem a z téhož dne valnými hromadami žalovaných, taktéž osvědčenými notářským zápisem. Žaloba byla podána insolvenční správkyň dle § 239, odst. 1 InsZ. K tomu si dovoluji doplnit, že insolvenční správce je oprávněn odporovat právním jednáním dlužníka, která jsou neúčinná dle § 240 až 242 InsZ, a to vůči osobám na takovém jednání zúčastněným, přičemž je třeba, aby taková žaloba byla podána nejpozději do 1 roku ode dne, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku – následné určení neúčinnosti soudem pak znamená, že plnění takto poskytnuté dlužníkem, se zahrne do soupisu majtkové podstaty.¹³⁰ Vedlejší účastník na straně žalobkyně uvedl, že (i) kvůli přeměně se dlužnice dostala do úpadku, zatímco obě žalované nástupnické společnosti dál pokračují ve své činnosti, a (ii) přeměna účelově vedla ke zkrácení věřitelů dlužnice za současného očištění nástupnických společností od jejich závazků, nadbytečných zaměstnanců a neponechání žádného většího majetku a neexistenci plánu k dalšímu pokračování v podnikatelské činnosti dlužnice.¹³¹ V předmětném usnesení je dále za vedlejšího účastníka uvedeno, že došlo

¹³⁰ SVOBODA, Karel. In: ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. s. 228.

¹³¹ Usnesení Vrchního soudu ze dne 16. října 2018, sp. zn. 103 VSPH 630/2017, bod 4.

k naplnění skutkové podstaty dle (i) § 240 InsZ převodem majetku na obě žalované, a to bez přiměřeného protiplnění, a (ii) dále také skutkové podstaty dle § 241 InsZ, a to zvýhodněním věřitelů, jejichž pohledávky přešly na žalované, společně se (iii) skutkovou podstatou podle § 242 InsZ, neboť celý proces přeměny byl veden se zkracujícím úmyslem, jež žalovaným musel být znám.¹³² Nadto vedlejší účastník doplňuje, že k výše popsanému jednání došlo „v době, kdy se dlužnice nacházela v úpadku, resp. přeměna k jejímu úpadku vedla, a protože nástupnické společnosti tvořily s dlužnicí koncern, pak se uplatní i domněnka úpadku podle § 240 odst. 2 a § 241 odst. 2 InsZ.“¹³³ Městský soud ve svém rozsudku¹³⁴, proti němuž směřuje odvolání, také uvedl, že zákon o přeměnách sice stanoví nemožnost zneplatnit projekt přeměny, nicméně nevyklučuje aplikaci ustanovení InsZ o neúčinnosti právního úkonu dlužníka. Na základě argumentů žalobkyně rozhodl Městský soud o žalobě tak, že určil neúčinnost úkonu dlužnice v projektu rozdělení vůči žalobkyni.

Proti rozhodnutí Městského soudu bylo následně podáno odvolání žalovanými, které mezi svými argumenty tvrdily, mimo jiné, že (i) projekt již neúčinností nelze napadnout, (ii) neuvedení žádných skutkových zjištění, z nichž by bylo lze dovodit dlužničin úpadek a za zcela nepodložený označily fakt, že projekt byl realizovaný proto, že provoz dlužnice již neměl perspektivu, (iii) nesprávné a nepodložené závěry soudu ohledně tržní hodnoty odštěpovaného jmění k 31. 12. 2013, kdy převzal závěry z Ezprávy, aniž by zohlednil to, že ocenění bylo provedeno k 1. 12. 2012, tedy 1 rok před zápisem přeměny do obchodního rejstříku a bylo tak oceněno jiné jmění než to, které fakticky přešlo, přičemž drtivá většina odštěpovaných pohledávek byla v průběhu roku 2012 uhrazena a stejně tak byl spotřebován odštěpný finanční majetek, a také (iv) závěry soudu o možném vyšším uspokojení věřitelů odštěpovaných pohledávek oproti věřitelům dlužnice jsou spekulativní. Žalované zmiňovaly taktéž rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. 44 ICM 2959/2011, kterým byla zamítnuta žaloba na neúčinnost zapsané přeměny, a se kterým se dle jejich názoru Městský soud ve svém rozhodnutí nevypořádal dostatečně.¹³⁵ Městský soud však

---

¹³² Tamtéž.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. května 2017, sp. zn. 194 ICM 917/2014.

¹³⁵ Z vybraných závěrů rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, sp. zn. 44 ICM 2959/2011: „... Zákon o přeměně společností neuvádí žádný limit, žádné omezení pro rozdělení ..., které by stanovilo, v jakém rozsahu může být majetek vyčleněn. Pouze stanoví v ust. § 294, že součet jmenovitých hodnot všech akcií.“

„Ze stejného pohledu je podle názoru soudu třeba posuzovat i tvrzenou neúčinnost zvýhodňujícího právního úkonu podle § 241 IZ. Jestliže zákon o přeměně společností neukládá povinnost, aby při rozdělení odštěpením se vznikem jedné nebo více nových obchodních společností (§ 243 ... .) byla zachována rovnoměrnost mezi rozdělovaným majetkem, právy a povinnostmi, pak ani nelze vyloučit jinou míru uspokojení věřitelů. V takovém případě není podle názoru soudu nutné zkoumat, zda jde nebo nejde o úkon, který dlužník učinil v době, (KSPA 44 INS

konstatoval, že závěry Krajského soudu v Hradci Králové nejsou závazné a odůvodnění rozhodnutí přesvědčivě nevysvětluje důvody, pro něž se InsZ nemá vztahovat na přeměnu a že je jeho argumentace založena pouze na tom, že ZPřem neupravuje zvláštní požadavky pro zachování rovnoměrnosti mezi rozdělovaným majetkem, což může vést k jiné míře uspokojení věřitelů, přičemž s tím Městský soud nesouhlasí a má za to, že projektu lze odporovat, protože se jedná o právní úkony¹³⁶ nevyložené z ustanovení InsZ. Dále měly žalobkyně za to, že soud nevysvětlil, v čem mělo zvýhodnění odštěpených věřitelů spočívat, ani neuvedl žádného konkrétního věřitele, který by byl v důsledku přeměny poškozen či zvýhodněn, pouze tyto informace konstatoval.

V souvislosti s tvrzením o požadavcích na zachování rovnoměrnosti mezi rozdělovaným majetkem, respektive s tvrzením, že vzhledem k tomu, že ZPřem nestanoví limit či omezení pro hodnotu odštěpovaného majetku, bych uvedla zajímavou úvahu Mundla¹³⁷, která rozebírá fakt, že kdybychom zobecnili toto tvrzení, znamenalo by to, že pokud není právní jednání dlužníka, v důsledku něhož dochází k převodu nebo přechodu dlužníkovu majetku, v rozporu se zákonem, pak by nešlo takové jednání prohlásit za relativně neúčinné, neboť ho zákon umožňuje a nestanovuje žádný limit.¹³⁸ Což shodně potvrzuje Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 20. 11. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1605/2015.¹³⁹

Vrchní soud se ve svém usnesení zabýval především otázkou zvýhodnění věřitelů, kdy předestírá, že smyslem odporovatelnosti podle InsZ je zabránit přechodu jmění vedoucího ke zkrácení věřitelů v rámci insolvenčního řízení, tedy zvýhodnění některého z věřitelů proti ostatním.¹⁴⁰ „*Předpokladem neúčinnosti právního úkonu dlužníka je jeho platnost, jež není nikterak výrokem o neúčinnosti dotčena. Rozhodnutí o neúčinnosti právního úkonu dlužníka*

2264/2011) kdy byl v úpadku. Kromě toho zákon o přeměně společnosti v § 257 a násl. obsahuje některá ustanovení o ochraně věřitelů a dlužníků při rozdělení, konkrétně v § 257 odst. 1 a 2 obsahuje ručení za dluhy rozdělované společností i za dluhy, které přešly v důsledku odštěpení na nástupnickou společnost. Nástupnická společnost ... získala nemovitosti a movité věci, rovněž také závazky, nemovitosti byly zatíženy smluvním zástavním právem pro ....., jejich hodnota se touto zátěží snížila.“

¹³⁶ K povaze projektu přeměny také viz Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 2. 2010 sp. zn. 7 Cmo 82/2009.

¹³⁷ MUNDL, Petr. *K možnosti domáhat se určení relativní neúčinnosti projektu přeměny v rámci insolvenčního řízení* [online]. ePravo.cz, 25. 10. 2018 [cit. 14. 4. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/k-moznosti-domahat-se-urceni-relativni-neucinnosti-projektu-premeny-v-ramci-insolvenčního-řízení-108268.html>>.

¹³⁸ *Tamtéž.*

¹³⁹ „Protože odporovat lze pouze platnému právnímu úkonu, má případně zjištění o tom, že právní úkon je neplatný (jako v posuzovaném případě), mimo jiné za následek, že odpůřící žalobě nemůže být vyhověno (srov. například právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26.4.2001 sp. zn. 21 Cdo 1811/2000, který byl uveřejněn pod č. 134 v časopisu *Soudní judikatura*, roč. 2001, nebo v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 3.3.2015 sp. zn. 21 Cdo 980/2014.“

¹⁴⁰ Usnesení Vrchního soudu ze dne 16. října 2018, sp. zn. 103 VSPH 630/2017, bod 21.

*opravňuje jeho insolvenčního správce zapsat do soupisu majetkové podstaty plnění, jež v důsledku neúčinného právního úkonu z majetkové podstaty dlužníka ušlo. InsZ upravuje tři různé skutkové podstaty neúčinnosti právního úkonu dlužníka, jejichž hypotéza musí být prokázána. Uplatnění neúčinnosti právního úkonu v rámci insolvenčního řízení tak vyžaduje pečlivé vylíčení všech rozhodujících skutečností, jež jsou-li prokázány, vedou k tvrzenému závěru.*¹⁴¹ Vrchní soud dále i potvrdil, že je možné odporovat rozhodnutí valné hromady a napadnout jej odpůřčí žalobou – při tom vycházel z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 ICdo 6/2012.¹⁴² Pokud jde o skutkový stav, Vrchní soud souhlasil s tvrzením žalovaných, že nebylo dostatečně prokázáno, resp. z provedených důkazů a zjištění nelze jednoznačně dovodit, že kdyby nedošlo k přeměně, mohly by být pohledávky věřitelů uspokojeny ve vyšší míře. K tomu uvedl, že není jednoznačně následující (i) datum dlužníčina odporovaného úkonu, (ii) výše odštěpovaného jmění (konkrétní hodnoty majetku včetně pohledávek a závazků), a (iii) výše jmění, která zůstala dlužnici. Dále Vrchní soud poukázal na fakt, že ze zjištění Městského soudu nelze dovodit naplnění skutkových podstat neúčinnosti (včasnost podání žaloby, odporovatelnost z hlediska lhůt, vztah mezi žalovanými a dlužnicí – zda nejde o koncern nebo vztah osob blízkých, a platnost přeměny).

Vrchní soud rozhodl tak, že rozsudek Městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Vrchní soud však nevyvrátil skutečnost, že lze odporovat projektu přeměny a docílit tak neúčinnosti, což je stěžejní výsledek tohoto rozhodnutí, které pak dále uvádí podmínky, jež musí být pro případ odporovatelnosti dle InsZ dále prokázány a naplněny. Je otázkou, jak se Městský soud po doplnění dokazování vypořádá s touto otázkou, resp. zda budou dostatečně prokázány podmínky, pro jejichž naplnění Vrchní soud předpokládá možné určení neúčinnosti. A případně, zda se bude Městský soud věnovat i posouzení sporu z pohledu § 5 a § 5a ZPřem. Nadto, pakliže bude podrobně rozebráno vše výše uvedené, domnívám se, že tak soud založí do budoucna i možné limity pro ochranu věřitelů a definuje tím mantinely zkracování věřitelů.

---

¹⁴¹ Usnesení Vrchního soudu ze dne 16. října 2018, sp. zn. 103 VSPH 630/2017, bod 21.

¹⁴² Rozhodnutí uvádí dále dvě rozhodnutí, která citoval ve věci insolvenční soud, a to Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2007, sp. zn. 29 Cdo 1193/2007: „... rozhodování v působnosti valné hromady není jednáním společnosti ve vztahu ke třetím osobám (právním úkonem), ... rozhodnutí jediného akcionáře o odvolání člena představenstva z funkce je právním úkonem.“ A dále dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. listopadu 2008, sp. zn. 29 Cdo 3646/2008: „... rozhodnutí jediného akcionáře při výkonu působnosti valné hromady není právním úkonem.“, přičemž insolvenční soud k tomu uvádí, že je možné, aby i na usnesení valné hromady byla v určitých situacích analogicky aplikována ustanovení upravující výklad a platnost právních úkonů. Nejvyšší soud v předmětném rozhodnutí nakonec shrnuje, že odpůřčí žalobou ve smyslu InsZ lze odporovat rozhodnutí valné hromady přijaté dle obchodního zákoníku účinného do 31. 12. 2013.

4.2 Neúčinnost podle občanského zákoníku

Vzhledem k tomu, že ObčZ má povahu *lex generalis* k ostatním soukromoprávním předpisům¹⁴³, je vhodné zmínit také možnost namítnutí relativní neúčinnosti podle ObčZ, jehož použití se nabízí vzhledem k tomu, že ZPřem tuto problematiku speciálně neupravuje a ani nevylučuje.

Občanský zákoník obsahuje ustanovení na ochranu osob a poskytuje jim možnost odporovat právnímu jednání odpůřcí žalobou a vyvolat tak neúčinnost právního jednání. Dle § 594 ObčZ se lze neúčinnosti dovolat i vůči nástupnické společnosti v rámci přeměny, to však jen tehdy, pokud (a) nástupnické společnosti byly známy okolnosti, pro něž by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti právního jednání, (b) nástupnická společnost nabyla právo bezúplatně, anebo (c) právním nástupcem je osoba blízká, ledaže jí při nabytí musely být známy okolnosti, pro které by se věřitel mohl dovolat neúčinnosti. ObčZ tedy v odst. 2 uvádí tři podmínky, za nichž je možné se neúčinnosti dovolávat, přičemž z textu zákona je zřejmé, že nemusí být splněny kumulativně, ale postačí splnění pouze jedné z nich. Toto vymezení připomíná skutkové podstaty u InsZ, jak bylo zmíněno výše. Břemeno důkazní a tvrzení je v případě (a) a (b) na věřiteli.¹⁴⁴ Obecně ustanovení vymezuje osobu, vůči které se lze dovolat neúčinnosti právního jednání uskutečněného dlužníkem a zkracujícího věřitele, přičemž adresátem odpůřcí žaloby jsou právě zvýhodněné osoby (zkrácením majetku dlužníka).¹⁴⁵ V případě úspěšnosti s odpůřcí žalobou je vydáno rozhodnutí (konstitutivní) prohlašující předmětné právní jednání za neúčinné vůči žalobci.¹⁴⁶ Zkrácenému věřiteli tak vznikají „*tři práva, a to právo na uspokojení z ušlého majetku, právo na odpovídající náhradu a právo na náhradu škody, přičemž každé další je subsidiární vůči předchozímu.*“¹⁴⁷ Lhůty pro uplatnění žaloby jsou uvedeny v § 590 a 591 ObčZ. Jeví se taky jako vhodné uvést, že „odporovatelnosti“ se lze domáhat pouze odpůřcí žalobou, otázka neúčinnosti právního jednání nemůže být posuzována jako předběžná otázka nebo se jí jinak zabývat v jiném řízení.¹⁴⁸ Upozorňuji taktéž na podmínku vykonatelnosti pohledávky, která tak účinnou a co možná nejrychlejší ochranu věřitele

¹⁴³ LAVICKÝ, Petr. Komentář k § 1. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1.

¹⁴⁴ LEBEDA, Martin. Komentář k § 594. In: LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 2146.

¹⁴⁵ TICHÝ, Luboš. Komentář k § 594. In: ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521–3081)* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1516 s. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/11656/1/2#pa_594>.

¹⁴⁶ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. *Relativní neúčinnost právních jednání dle nového občanského zákoníku*. Právní rozhledy. 2013, č. 21, s. 747-756.

¹⁴⁷ *Tamtéž.*

¹⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1666/2014.

jednoznačně znesnadňuje a kvůli které se tak jeví účelnou pouze pro věřitele, kteří již disponují vykonatelným titulem k vymožení pohledávky nebo uplatní výhradu dle § 593 ObčZ, která se vztahuje na období, než se pohledávka stane vykonatelnou. Relativní neúčinnost dle ObčZ tedy hodnotím pro případ ochrany věřitelů (která směřuje do budoucna) jako takřka nevyužitelný institut. Lze tak shrnout, že v praxi se v rámci přeměn uplatní zřejmě více odpůrců žaloba v rámci InsZ, jak je patrné i z judikatury českých soudů.

ZÁVĚR

Při shrnutí všeho výše uvedeného budu následně postupovat tak, že se zde pokusím uvést své odpovědi na výzkumné otázky, které jsem si položila v úvodu této práce prostřednictvím shrnutí poznatků z analýzy vybraných institutů společně s návrhem možné modifikace, kterou by bylo u toho kterého institutu ochrany vhodné přijmout.

Česká právní úprava týkající se ochrany věřitelů při přeměnách je velmi omezeně upravena zákonem o přeměnách a mnohdy neobsahuje přesné vymezení rozsahů pojmů a limitů. V případě poskytnutí dostatečné jistoty naprosto chybí další specifikace pro naplnění podmínek ustanovení § 35 ZPřem. Zákon přinejmenším postrádá odkaz na případnou právní úpravu prostřednictvím jiných právních předpisů a neobsahuje ani vlastní normy, které by s jistotou určily rozsah této ochrany věřitelů. Je zcela nejednoznačné, jakým způsobem se věřitel může domoci svého zajištění ze strany soudu. Můžeme se pouze domnívat, že pokud ustanovení § 35 ZPřem myslí primárně na zajištění co možná nejširšího okruhu věřitelů se splatnými i nesplatnými pohledávkami, kteří by mohli být účinností přeměny dotčeni tak, že se zhorší dobytnost jejich pohledávek (opět zcela neurčité), bude možné vykládat jej tak, že jsou oprávněni žádat po soudu určení dostatečné jistoty, uložením povinnosti k jejímu poskytnutí a/nebo jejím zřízením ve formě rozhodnutí, které lze vykonat. Při řešení této otázky jsem vycházela z několika úprav, a to jak aktuálních, tak již zrušených – například srovnání s ochranou dle ZOK, která je v rámci přeměn vyloučena, se stanovením dostatečné jistoty dle ObčZ, také z úpravy starého ObchZ a samozřejmě z úpravy zákona o přeměnách. V této souvislosti přitom z právní úpravy § 35, odst 3 ZPřem vyplývá, že věřitel, kterému by se nedostalo dostatečné jistoty a zároveň by se měla podstatně snížit dobytnost jeho pohledávky, se může účinně přeměně bránit, tedy notifikovat příslušný rejstříkový soud. K tomu bych ráda opět dodala, že, ač se právní úprava jeví jako vstřícná pro případ, že by společnost jistotu nechtěla poskytnout, tak je třeba připomenout, že celý proces netrvá desítky let, ani desítky měsíců. Dovolím si předložit představu ideálního, obezřetného věřitele, který se dozví např. z Obchodního Věstníku, že dojde k přeměně, následně má pár měsíců na to, aby si pohlídal své pohledávky, které jsou splatné i nesplatné a zvážil, jestli se dobytnost jeho pohledávek podstatně sníží nebo nikoli. To, jestli bude dobytnost snížena by bylo možné zjistit například ze zprávy o přeměně, ta však vůbec nemusí být vyhotovena a pokud by vyhotovena byla, je určena primárně společníkům a třetí osoby nemají právo požadovat její zpřístupnění. Věřitel se tedy zřejmě rovnou obrátí na společnost a bude požadovat jistotu. Předpokládejme situaci, kdy společnost nebude chtít poskytnout dostatečnou jistotu a věřiteli po pár dnech sdělí, že se

dobytnost pohledávky podstatně nezhorší a jistotu mu neposkytne. Věřitel bude zřejmě hledat argumenty, aby přesvědčil společnost o opaku. Celá komunikace jistě zabere chvíli času, jenže mezi schválením přeměny a zveřejněním a uveřejněním informací je ze zákona požadován jen 1 měsíc rozestup, přičemž pro účely tohoto zhodnocení počítejme například se zmíněnou 3 až 4 měsíční realizací. Pokud nebude tedy věřitel dostatečně rychlý v požadavku na uplatnění svého práva, domnívám se, že nebude ani jednoduché účinně bránit zápisu přeměny do obchodního rejstříku, znamenalo by to totiž, že aby mohl rejstříkový soud skutečně hodnověrně informovat o neposkytnutí dostatečné jistoty, měl by předložit více než své holé tvrzení. Bude tedy obchodní rejstřík postupovat tak, že přeměnu nezapíše do doby, než mu povinná společnost prokáže, že dostatečnou jistotu poskytla? Ale co když ji poskytnout nechce? Z tohoto hlediska na mě proto tato možnost notifikace rejstříkového soudu působí tak, že k účinnému bránění zápisu přeměny do obchodního rejstříku je třeba zahájení řízení o určení, resp. zřízení dostatečné jistoty soudem. Pakliže tedy věřitel bude společnost žalovat ještě před zápisem přeměny do obchodního rejstříku a stihne notifikovat rejstříkový soud ještě před zápisem přeměny, měl by se tak ochránit před případnými negativními dopady přeměny. Tuto možnost samozřejmě nemají věřitelé, u jejichž pohledávek se „jen“ zhorší dobytnost – ti zápisu přeměny nezabrání a ani ji nezneplatní. Tito věřitelé mohou dle mého názoru doufat ve zřízení dostatečné jistoty soudem nebo, v závislosti na druhu přeměny, v dostatečné křížové ručení nebo určení neúčinnosti projektu přeměny prostřednictvím odpůrcí žaloby.

Nadto je třeba ust. § 35 ZPřem vytknout, že neobsahuje, ochranu osob, které se teprve věřiteli stanou, viz výše uvedený případ se smluvní pokutou. Tyto osoby dokonce v § 36 vylučuje, což se zdá být samozřejmé, nicméně nikoli v případě, kdy je přeměna vedena nepoctivým úmyslem do budoucna. Velmi lehce si lze připravit příklad, kdy přeměnou například ponechám v rozdělované společnosti závazky, které v budoucnu nebudu chtít dále plnit, nemohu si ale například dovolit je ukončit kvůli vysokým smluvním pokutám, a proto je ponechám ve společnosti, která nakonec nebude mít dostatek prostředků na jejich splacení a v důsledku toho dojde například k jejímu předlužení. Zde se proto nabízí mnou další popsany institut, a to odpůrcí žaloba v režimu InsZ. Dle výše uvedených zjištění a díky rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, jakožto soudu odvolacího, ze dne 16. října 2018, sp. zn. 103 VSPH 630/2017, se domnívám, že lze odporovat projektu přeměny a docílit neúčinnosti projektu přeměny například v rámci insolvenčního řízení dle InsZ. Toto rozhodnutí hodnotím z mého pohledu jako přelomové a shledávám v něm velký potenciál pro určení limitů pro ochranu věřitelů do budoucna, pakliže bude Městským soudem dál správně uchopeno. Městský soud

totiž v rozhodnutí napadeném odvoláním vyslovil neúčinnost projektu přeměny vůči insolvenční správce dlužníka, kdy tento výrok zdůvodnil ve smyslu § 235 InsZ, jako právní jednání, kterým dlužník zkrátil možnost uspokojení věřitelů a zvýhodnil některé věřitele na úkor jiných. Podstatné je však připomenout, že se v tomto případě jednalo o rozdělení odštěpením sloučením, tedy společnost, z níž se odštěpovalo jmění, zůstala předlužená. Z podstaty druhu přeměny se domnívám, že bude tato ochrana zřejmě vyloučena pro případ fúzí a rozdělení rozštěpením. V pomyslné výhodě by tak mohli být věřitelé zúčastněných společností na rozdělení odštěpením.

Pro oba dva výše zmíněné případy by bylo vhodné do zákona doplnit alespoň normy jednoznačně specifikující zhoršení dobytnosti (například stanovením právní domněnky), dostatečnou jistotu, určení druhu žaloby a založit jednoznačnou pravomoc soudu zřídit dostatečné zajištění nebo uložit povinnost složit jistotu. Stejně tak by možná bylo vhodné stanovit celoplošně povinnost ocenění znalcem, aby se věřitelé vyhnuli případným zavádějícím informacím, které mohou vyplývat z „klasického“ účetnictví, které může být naopak velmi problematické při stanovení výše zákonného ručení při křížovém ručení. Problematické, ač dle mého názoru na druhou stranu spravedlivé, je tzv. jednotné ručení, kdy nástupnická společnost ručí pouze do výše ocenění jmění nebo rozdílu mezi výší vlastního kapitálu ze zahajovací rozvahy a částkou vlastního kapitálu vykázaného v konečné účetní závěrce. Zde se proto nabízí možnost buď zákonem lépe limitovat částku, do které nástupnické společnosti ručí, nebo se pokusit o zajištění její pravdivosti prostřednictvím ocenění znalcem i u společností, pro které není ocenění znalcem vyžadováno, a navíc i pro případy předlužených nástupnických společností v souvislosti s § 5a ZPřem.

Nakonec, pokud jde o postavení vlastníků dluhopisů, lze samozřejmě říct, že mají výhodnější postavení nežli ostatní věřitelé z toho důvodu, že zákon zakotvuje případné právo na náhradu v situaci, kdy dochází ke křížovému rozdělení a je tedy nemožné pro vlastníky dluhopisů zajistit stejné postavení v nástupnické společnosti s ručením omezeným. Dále se jim nabízí obecná ochrana dle § 35 a násl., ta však jen pokud schůze vlastníků dluhopisů nevyslovila souhlas s přeměnou, kdy z toho vyvozují, že i přes to, že konkrétní vlastník dluhopisu nesouhlasil s přeměnou, nemá nárok na požadavek dostatečného zajištění. Jeho postavení je tedy závislé na rozhodnutí většiny, což je samozřejmě riziko, na druhou stranu ale do určité míry k takovému postavení patří. Rozsahem ochrany vlastníků dluhopisů jsem se v této práci nezabývala do hloubky, domnívám se však, že při splnění podmínek mají obdobné možnosti jako ostatní věřitelé při aplikaci výše uvedených institutů (vyjma zákonem vyloučené obecné

ochrany při splnění podmínek). Samozřejmě případné spory ohledně přiměřenosti, resp. vhodnosti a odůvodněnosti výměnného podílu nebo výše náhrady mohou být velmi problematické.

Pokud jde obecně o rozlišení ochrany poskytované v rámci fúze a rozdělení, jak ze všeho již uvedeného vyplývá, zákon o přeměnách obsahuje obecnou úpravu a následně úpravy zvláštní jako například v případě křížového ručení. Myslím, že se nedá říct, že by věřitelé u jednoho druhu přeměny byli zvýhodněni oproti věřitelům v rámci jiného druhu přeměny, protože některé instituty zkrátka nejsou použitelné u obou druhů. To však nemění nic na skutečnosti, je třeba právní úpravu ochrany věřitelů obecně zpřesnit, jak již bylo výše navrženo.

Jako poslední odpověď k výzkumným otázkám bych ráda doplnila, že ač *vigilantibus iura scripta sunt*, nebylo by od věci, aby byla věřitelům poskytnuta alespoň určitá pomocná ruka v podobě aktivní informační povinnosti ze strany zúčastněných společností, samozřejmě se nabízí možnost, jak takovou aktivní povinnost zajistit a případně sankcionovat – zde mi proto nepřijde od věci inspirovat se například pro případ snížení základního kapitálu nástupnických společností vyloučenou úpravou ochrany věřitelů pro případ snížení základního kapitálu dle ZOK, která například pro případ snížení základního kapitálu u S.R.O. stanoví povinnost písemně informovat známé věřitele, aby přihlásili své pohledávky a povinnost dvakrát po sobě zveřejnit usnesení o snížení základního kapitálu a nakonec taky podmínky, pro jejichž splnění rejstříkový soud snížení zapíše, viz § 239 ZOK. Stejně tak se nabízí možnost zakotvení práva věřitelů na nahlédnutí do zprávy o přeměně a povinnosti zúčastněných společností tuto zprávu vždy zpracovat.

Na závěr této práce bych uvedla, že pakliže nedojde k vymezení pojmů a limitů ochrany věřitelů v rámci přeměn prostřednictvím české judikatury, bude zřejmě třeba skutečně přistoupit k její modifikaci a doplnění.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Bibliografie:

1) Monografie:

1. ROZEHNAL, Aleš. *Obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 219 s. 730 s.
2. CHALUPA, Ivan, REITERMAN, David, HOLÝ, Václav. *Obchodní korporace: přeměny a obchodní rejstřík: základy soukromého práva VI*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. 154 s.
3. DVOŘÁK, Tomáš. *Přeměny obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 440 s.
4. JOSKOVÁ, Lucie. *Fúze - právo, účetnictví a daně: praktická příručka pro realizaci vnitrostátních fúzí společností s ručením omezeným a akciových společností*. Praha: Linde, 2012. 151 s.
5. SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 219 s.
6. POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. 414 s.
7. DĚDIČ, Jan a kol. *Akciové společnosti*. 7. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 697 s.
8. ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle čísti páté OSŘ*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 359 s.
9. ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*. 4. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 510 s.

2) Komentáře:

1. HULMÁK, Milan a kol.: *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721-2054)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 1335 s.
2. LAVICKÝ, Petr a kol.: *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s.
3. KUHN, Petr a kol.: *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 1202 s.

4. ŠAFRÁNEK, Jan a kol.: *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*. Praktický komentář [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 624 s. Dostupné na <<https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/92/1/2>>.
5. ŠVESTKA, Jiří a kol.: *Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI, (§ 2521-3081)* [online]. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 1516 s. Dostupné na <https://www.noveaspi.cz/products/lawText/13/11398/1/2#pa_3027>.
6. ŠTENGLOVÁ, Irena a kol.: *Zákon o obchodních korporacích*. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 1128 s.
7. SVOBODA, Karel a kol.: *Občanský soudní řád*. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 1627 s.
8. PELIKÁN, Robert. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: komentář*. 1. díl, § 1-179. 1. vydání. Praha: Leges, 2010. 245 s.

Právní předpisy:

1. Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
4. Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
8. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
10. Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Legislativa EU:

1. Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2011/35/EU ze dne 5. dubna 2011, o fúzích akciových společností. Úřední Věstník EU, L 110/1, 29. dubna 2011.
2. Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004, o kontrole spojování podniků. Úřední Věstník EU, L 024, 29. leden 2004.

Odborné články:

1. DVOŘÁK, Tomáš. Dvě otázky právního nástupnictví při fúzi, rozdělení a převodu jmění společníka po 1. 1. 2012. *Právní rozhledy*, 2012, č. 15-16, s. 558 – 560.
2. ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. Relativní neúčinnost právních jednání dle nového občanského zákoníku. *Právní rozhledy*. 2013, č. 21, s. 747-756.
3. LASÁK, Jan, DĚDIČ, Jan. Poznámky k Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 2010, sp. zn. 7 Cmo 296/2009, publikované v: *Obchodněprávní revue*, 2/2011, s. 61.

Internetové zdroje:

1. ŠAFRÁNEK, Jan. *Přeměny obchodních společností mají svá úskalí* [online]. Bnt.eu, 23. 4. 2019 [cit. 30. 5. 2019]. Dostupné na <<https://www.bnt.eu/cs/zpravy/pravni-novinky/2762-premeny-obchodnich-spolecnosti-maji-sva-uskali?layout=bnt:news>>.
2. MUNDL, Petr. *K možnosti domáhat se určení relativní neúčinnosti projektu přeměny v rámci insolvenčního řízení* [online]. ePravo.cz, 25. 10. 2018 [cit. 14. 4. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/k-moznosti-domahat-se-urceni-relativni-neucinnosti-projektu-premeny-v-ramci-insolvenčního-řízení-108268.html>>.
3. SÝKORA, Matěj. „*Křížové ručení“ při rozdělení obchodní společnosti odštěpením*. [online]. ePravo.cz, 18. 1. 2019 [cit. 20. 6. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/krizove-ruceni-pri-rozdeleni-obchodni-spolecnosti-odstepenim-108723.html>>.

Judikatura:

Rozhodnutí krajských soudů:

1. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. května 2017, sp. zn. 194 ICm 917/2014.
2. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 31. května 2012, sp. zn. 44 ICm 2959/2011.
3. Usnesení Městského soudu ze dne 22. března 2013, sp. zn. 14 Co 95/2013.
4. Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. února 2017, sp. zn. 10 Af 4/2016.

Rozhodnutí vrchních soudů:

1. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. října 2018, sp. zn. 103 VSPH 630/2017.
2. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. prosince 2010, sp. zn. 7 Cmo 296/2009.
3. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. února 2010 sp. zn. 7 Cmo 82/2009.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu:

1. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. června 2014, sp. zn. 29 Cdo 3068/2013.
2. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. října 2005, sp. zn. 29 Odo 1341/2004.
3. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2018, sp. zn. 27 Cdo 2007/2017.
4. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. března 2002, sp. zn. 21 Cdo 624/2001.
5. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2000, sp. zn. 22 Cdo 2568/1998.
6. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2014, sp. zn. 29 ICdo 6/2012.
7. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2007, sp. zn. 29 Cdo 1193/2007.
8. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. listopadu 2008, sp. zn. 29 Cdo 3646/2008.
9. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. listopadu 2015, sp. zn. 21 Cdo 1605/2015.
10. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2009, sp. zn. 20 Cdo 2410/2007.
11. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. února 2015, sp. zn. 21 Cdo 1666/2014.
12. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. března 2017, sp. zn. 29 Cdo 4935/2016.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu:

1. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. dubna 2018, sp. zn. 7 Afs 67/2017.

SHRNUTÍ

Diplomová práce je zaměřena na analýzu právní úpravy ochrany věřitelů při vnitrostátních přeměnách obchodních společností, a to konkrétně v případě fúze a rozdělení společností s ručením omezeným a akciových společností. Práce se zabývá limity ochrany věřitelů, riziky pro věřitele, možnou obranou ze strany věřitelů proti přeměně a existenci rozdílů mezi ochranou poskytovanou pro fúze a pro rozdělení. Analyzována je zejména problematika poskytnutí dostatečné jistoty, křížového ručení a možná využitelnost námitky relativní neúčinnosti. V závěru je zhodnoceno, zda je právní úprava ochrany věřitelů dostatečná a dále jsou předesčena možná řešení zjištěných nedostatků.

ABSTRACT

This thesis is focused on the analysis of the legal regulation of the protection of creditors in the national transformations of companies, namely in the case of merger and demerger of limited liability companies and joint stock companies. The thesis examines the limits of protection of creditors, risks for creditors, possible defence against transformation and existence of differences between the protections provided for mergers and for demergers. The thesis focuses on the issue of providing sufficient security, cross-guarantee and possible application of relative ineffectiveness. The conclusion of the thesis contains an evaluation of overall sufficiency regarding the protection of creditors with the possible solutions of aforementioned deficiencies.

KLÍČOVÁ SLOVA / KEY WORDS

Klíčová slova: přeměna obchodní společnosti, fúze, rozdělení, akvizice, ochrana věřitelů, křížové ručení, dostatečná jistota, relativní neúčinnost, ručení.

Key words: transformation of company, merger, demerger, acquisition, protection of creditors, cross guarantee, sufficient security, relative inefficiency, guarantee.